

MŪSU PASTOGĖ

AUSTRALIAN-LITHUANIAN WEEKLY—"OUR HAVEN"

AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS SAVAITRASTIS

Registered at the G.P.O. Sydney, for transmission by post as a news paper.

LEIDŽIA: AUSTRALIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS KRAŠTO VALDYBA.

Redaktorius: Julius Veteikis. Redakcijos adresas: 24 Lovoni St., Cabramatta, N.S.W. Tel.: UB 3680.

PRENUMERATA

Ištiesiems metams—
£ 3.0.0.
Pusei metų—£ 1.10.0
Trims mėnesiams
£ 1.0.0.
Atskiras nr. — 1/6.
N. Zelandijoje ir
Anglijoje kainą ta
patį. Kituose kraš-
tuose - £ 4.0.0 me-
ams.

SKELBIMAI

1 colis per vieną
skiltį—10/-
Skelbimų kainą vie-
nai tekstui elutei ar
ba jos vietai—1/6.
Nuolatinams skel-
bimams teikiama
nuolaida.
Už skelbimų turinį
neatsakoma.

PRENUMERATA ADRESUOJAMA:

Box 4558, G.P.O. Sydney, N.S.W.
Administracijos tel. YX 9062.

Nr. 46 (500). Dešimtieji metai.

SYDNEJUS, 1958 m. lapkričio 17 d.

500

"MŪSŲ PASTOGĖS" SUKAKTIS

Paskutiniu metu vis labiau pradame sielotis dėl įvairių lyg ir neigiamų mūsų lietuviškos bendruomenės gyvenimo reiškinų šiame krašte. Blanksta mūsų organizaciniai susirinkimai, retėja savaitgalio mokyklos ir jose mokinių skaičius, silpnėja lietuvių aktyvumas ir kitose savos tautinės veiklos poreikiuose. Stiprus aplinkos vėjai pradeda blaškyti ir silpninti mūsų tautinį atsparumą. Vienok, kokios tos audros bebūtų, lyg tas lietuviškasis žuolė, nesu- svyruodamas, jau bemaž visas dešimtmetis kaip stropiai budi lietuviškų reikalų sąjūdyje bendruomenės savaitraštis "Mūsų Pastogė". Šį kartą mes jau su džiaugsmu atžymime 500-tinį jos numerį.

Tai yra labai svarbus ir nepaprastai reikšmingas faktas lietuviškoje tremties spaudoje. Pažymėtina, kad bendrai lietuvių spaudos istorijoje iš viso pirmą kartą tik po II Pasaulinio karo pasirodė lietuviški spaudos leidiniai dabar mūsų gyvenamame penktame pasaulio kontinente. Po pokari- nės lietuvių imigracijos į čia, nors ir negausūs skaičiumi, plačiai išsi- mėtę po šį didį kraštą, lietuviai jau pat pradžioje pajuto savo lietuviško spaudos žodžio stoką. Ir jo pasirodymo ilgai neteko laukti.

Australijos lietuvių bendruomenės savaitraščio pirmas nume- ris išėjo Sydneyje jau 1940 metų sausio 26 d. Nuo to pat mo- mento šis laikraštis tapo svarbiau- siu lietuvių ryšinku ir jų vi- suomeninės bei kultūrinės veiklos atspindžiu. Jei kas ir labai toli kur buvo nublokštas, visvien bendruomenės laikraštis pasiekė kiek- vieną lietuvių, kad ir toliausiam užkampyje. Jei pradžioje tie ryšiai, informacijų atžvilgiu, ir bu- vo labai ribotos pobūdžio, tai po- mažiau to spragos išsilygino. Pa- uoliai ir pasižavėjusių lietuviškos spaudos talkininkų dėka, ilgainiui savaitraštį pradėjo atspindėti daugumos lietuvių gyvenamų vie- tovių visuomeninis ir kultūrinis gyvenimas. Lėmiamas veiksnys jam teko ir lietuvių bendruomenės pradinio organizavimo stadijoje. O to vieningo lietuvių bendruome- nės junginio išlaikymas tebėra da- bar ir paliks atčiai vienas iš svarbiausių laikraščio uždavinių.

Laikraščiai yra svetimi bet ko-

ki ideologiniai nukrypimai, ir lie- tuvių bendruomenės interesai sto- vi aukščiau už viską. Juk jis yra lietuvių bendruomenės spau- dos organas ir jo likimas yra tampriai susijęs su visos lietuvių bendruomenės, kaip organizacinio vienet, tolesne raida. Todėl, at- stovaudamas bendruomenę ir jos reikiamas, laikraštis, žvilgtelėjęs savo bemaž dešimtmečio praei- tin, šiandien gali didžiulius pen- kių šimtų numerių išstvermę laimėjimus, kokio nėra pasiekęs bet kuris kitas lietuviškas spaudos leidinys Australijoje.

Pažymėtina, kad nenuilstamam savo kelyje "Mūsų Pastogė" jau prigludę po savo motinišką spar- ną ir vieną, kitą Australijoje ėjusį lietuvišką spaudos leidinį. Štai, 1950 metų pabaigoje susijun- gia su bendruomenės laikraščiu kultūrinis mėnesinis Australijos lietuvių žurnalas "Užuovėja", o Adelaidėje, be pertraukos ėjęs veik 8 metus dvisavaitinis lietu- vių laikraštis "Australijos Lietu- vis" ir 1956 metais sustojęs, taip pat baigė savo ryšius su skaityto- jais per "Mūsų Pastogės" skiltis ir jos pagalba. Nors Australijos lie- tuvių spaudos istorijoje tai bu- vo liūdni momentai, bet gi toki įvykiai faktai turėjo ir antrąją gerą pusę, kad tuo buvo sustip- rintas bendruomenės savaitraščio pozicijos ir padidėjo jo, kaip ben- druomenės spaudos organo, vaid- muo. Tačiau lygiagrečiai jam teko ir didesnė atsakomybė. Savo turinio gerinimu jis turėjo užpil- dyti dėl sustojusių leidinių spau- doje atsiradusias spragas ir paten- kinti naujus bendruomenės laik- raščio skaitytojus. Taip pat sa- vaimė prasiplėtė ir laikraščio in- formacinė dalis.

Stiprėdamas ir tobulėdamas, bendruomenės laikraštis paskuti- niu laiku padidėjo ir puslapių skai- čiumi. Visai nejuokiamai, priau- gant jaunajai lietuvių kartai, laikraščiai savaime iškilo naujos ir labai rimtos problemos. Te- ko ne tik plačiai atverti jauni- mui laikraščio skiltis, bet ir pri- traukti patį jaunimą aktyviai talkininkauti savo rašiniams lie- tuviškoje spaudoje. O tai bus vie- nas iš tikriausių kelių palaikyti ir vystyti tautinius ryšius tarp senosios ir jaunosios lietuvių kartos. Atminkime, kad kokia be- būtų tai neišvengiama svetimai ap-

linka, visvien šiandieniniai pa- žangiais laikais lietuviškas spau- sdintas žodis psichologiniai pa- lieka gilų įspūdį mūsų jaunimui, nes tai yra spausdinys jo gimta- ja kalba. Jam yra labai gerai su- prantama lietuvių tautos tragedija antrojo pasaulinio karo išdavoje ir viso to padariniai. Taigi, ben- druomenės laikraščio pasirinktas kelias lietuviško jaunimo atžvil- giu yra sveikintinas ir visu- siškai reikiamas. Kaip bebūtų sunkus šis kelias, visvien kiek- viena pastanga ilgainiui duoda tam tikrų vaisių lietuviškos dvas- ios išlaikymo ir ugdymo prasme.

Kaip labai teigiamą faktą šio laikraščio gyvenime tektų pažymėti — tai beribės, tuščios polemikos vengimas savaitraščio skilty- se. Šia liga labai stipriai negaluo- ja lietuviškoji spauda kituose kraštuose. Neskaitant aštrių as- meninių ginčų, kartais ir labai kilnių pastangų visuomeninio, ar kultūrinio pobūdžio lietuviški pa- rengimai būna neigiamai įverti- ni spaudoje. Nors kartais įsme- niškumų drugys nežymiai ir pa- kelia mūsų savaitraščio tempera- tūrą, vienok sveikos gyvenimi- škios mintys, sumanymai, saiki kritika nestelbia bet kokias ga- limas tendencijas ta linkme. Vis- pusiška, objektyvi informacija apie lietuvių bendruomenės gy- venimą lieka ir toliau svarbiau- sias laikraščio uždavinys. Tačiau kad savaitraštis "Mūsų Pastogė" sėkmingai galėtų pasiekti visų užsibrėžtų tikslų ateityje, yra būtina visokeriopa lietuviškų or- ganizacijų ir paskirų lietuvių tarka jam. Juk reikia prisiminti sunki ir atsakomąją redakto- riaus padėtis šiose ypatingose laikraščio redagavimo sąlygose tremtyje. Kaip jau žinome, lėšų stoka buvo lempiamas veiksnys ne vieno lietuviško spaudinio likimui Australijoje. Šiuo požiūriu yra riboti galimumai ir bendruome- nės savaitraščiai. O visų savų į- vykių nušvietimas yra pirmas ir svarbos reikalas. Todėl yra būti- na nuširdinti organizacijų ir tau- tiečių tuos laikraščio redaktorius, nes tik tokios tautos dėka susilau- sim "Mūsų Pastogės" visoke- rios mūsų gyvenimo atspindį ir patikrinsime tolesnį laikraščio kle- stėjimą, drąsiai ir tvirtai žen- giant tolimesniu ateities keliu.

K. Kemežys

JŪOZAS KOVONAS

TĖVYNĖS MEILĖ MUS SUŠAUKS

Kai ažuolai braškės ir links,
Žaibų ugnį dangun rankas išskėlę,
Kas jus sušauks, kas jus surinks,
Į gimtą kraštą, mūsų kareivėliai?

Tėvynės meilė mus sušauks,
Jėga Tėvynės meilės begalinė.
Pulkai plieninėm gretom tfauks
Keliais, kuriuos jau protėviai pramynė — — —

KELIOS AKTUALIJOS

LANKĖSI LATVIJOJ IR ESTIJOJ

JAV žurnalistas J. Scott prieš II D. karą dirbo Sov. Sąjungoje — Magnitogorske prie Uralo kalnų kaip metalininkas specialistas. 1941 m. buvo ištremtas iš Sov. Sąjungos. Dabar jis turėjo pro- gos lankytis Sov. Sąjungoje po 17 metų. Pasak jo, ten per tą laiką daug kas pasikeitę gerojo puse — ir laisvės, ir duonos, ir drabu- žių daugiau, nors nuo Vakarų ly- gio dar toli. Su gyventojais namai blogos kokybės. Maskvoj, kur gy- vena 5 mil., vienai šeimai tenka vienas kambarys. Sekmadienį jis lankėsi keliose Maskvos bažny- ciose — baptistų ir kt., visos bu- vosios pilnos. Rygoje žurnalistas kalbėjėsis su rusais, kurie skun- dėsi "diskriminacija" — esą lat- viai išstumti juos iš auklėjimo įstaigų ir kaikiurių organizacijų ir tuo būdu priverkti grįžti Rusi- jon. Latvių kalba vyraujanti mo- kyklose ir kaikiuriose organizaci- jose. Estijoje jį pasipriešinimas ru- sams esąs dar ryškesnis. Estai esą nenorį kalbėti rusiškai krautuvė- se.

KIRPEJAS — SUOMIJOS PREZIDENTAS

Kai per paskutiniuosius rinkimus komunistų partija pravedė daugiausia atstovų — 50 iš 200, sukruto komunistinės partijos ir po 2 mėn. derybų sudarė jungti- nę vyriausybę, kuriai vadovauja socialistas K.A. Fagerholm. Jis yra buvęs kirpejas, vėliau valsty- binio de finės monopolio direktori- us. Tėpęs premjeru tuojau pa- prašė 50 mil. dolerių paskolos iš pasaulinio banko ir pasiūlė Mask- vai nusiųsti su vizitu į Helsinkį seno bolševiko Otto Kuusinen, ge- musio Suomijoje ir dabar Sov. Są- jungos kompartijos prezidento nario. Jo dukterė Hertta Kuusinen yra Suomijos komunistų partijos vadė. Ji jaučiasi nuo valdžios to- liau nustumta, nei betkada. Mask- vos "Pravda" naują vyriausybę pavadino reakcinė ir dešiniausia po II D. karo.

● Lietuvos moterys intelek- tuales, išbarstytos po visą pasa- lį, viena po kitos išieina į amžiny- bę. Med. dr. Ona Jablonskytė — Landsbergienė mirė Lietuvoj, Bronė Klimienė (ministerio Petro Klimo žmona) mirė Prancūzi- joje, Vailokaitienė — JAV-se, Ona Leonaitė — Kairienė — Lie- tuvoje ir žinoma audėja Glemžai- tė — Dulaitienė, buvusios išvežta į Rusijos gilumą, neseniai pasimirė Lietuvoje. Ji yra išleidusi knygą Kupiškėnų senovė.

KOKIŲ KNYGŲ NESIŪSTI I LIETUVĄ

Prieš porą metų buvo galima pasiūsti breviorių ir ritualų Lie- tuvos kat. kunigams, ir jie buvo gauti, bet 1957 m. jokia religinė knyga ir net poezija su religiška antrašte, kaip, pvz., E. Tumienės "Kataliai ir šventieji", žuvo ne- pasiekusios savo adresatų.

Kan. Končias Drauge buvo pa- tarta siųsti Lietuvos kunigams breviorių per Lenkiją, bet kas to patarimų paklausė, tas išmetė pi- nigus kaip į vandenį: 1957 metais ir šių metų pradžioje Lietuvai siųsti brevioriai pasiekė Lenkiją, buvo iš ten persiųsti į Lietuvą, bet adresatai ten siuntinių nepamatė.

Kas iš kunigų dėl tremties ar dėl kitų priežasčių neteko breviorių, tie juos patys ar per gražiai ra- šančius moksleivius kopijuoja bre- viorius, mišiolus, ritualus, o tai yra labai ilgas, sunkus ir keblus, vargingas darbas. Ranka nukopi- juoti brevioriai labai griezdiški.

Lietuvos augtųjų mokyklų an- glistikos studentai kartais prašo angliškų žodynų, gramatikų ir JAV istorijos vadovėlių. Žodynai adresatus pasiekia, bet tokia isto- rinė knygelė kaip Hofstatter "American Political Traditions" buvo išskirta iš žodynų tarpo ir jų adreatai negavo. Hofstatter yra pilnatais markistas ir mark- sistinių požiūriu vertina visus di- džiuosius JAV prezidentus, bet Sovietų cenzoriai, matyt, tos kny- gos visai neskaitė: užteko to, kad tai yra knyga iš Amerikos istori- jos ir todėl "trefna", tarybiniam piliečiui neskaitytina, o tuo tar- pu joks rusas bolševikas negalė- tų geriau pamirzinti Amerikos istorinės tradicijos, kaip tai pada- rė Hofstatter, tad jokių istorinių knygų neverta siųsti Lietuvos anglistikos studentams.

KADA VISI RUSAI TURS BATUS?

Clevelando kongresmanas Char- lės A. Vanikas pradėjo savo ke- lionę už geležinės uždangos. Iš Šveicarijos ir pirmiausia vyko per Čekoslovakiją.

Pragos miesto taksi šoferis pradėjęs verksti, kai jis kalbėjęs Vanikui, jog socialistai greit at- leisią jį iš darbo.

Vanikui užsiminus apie sekmin- gą Rusijos sputniką, senas čekas sarkastiškai pasakė:

— 1960 m. rusai pasieks mė- nulį. Apie 1970 m. jie įsiverž į Marsą ir apie 1980 m. jie visi tu- rės batus.

Kelionėje per Čekoslovakiją Vanikas patyrė, kad čekai neap- kenčia Rusijos ir komunizmo. Ža- vingi gamtovaizdžiai neatspindi nuotaikejo ūkininko, kuris yra priverstas naujoje ūkio santvar- koje.

Savaitės Žinios

BANDĖ NUTUPDYTI JORDANO KARALIŲ HUSEINĄ

Atrodo, kad ankščiau sklidusios žinios apie Jordano karaliaus pa- bėgimą iš krašto neatitinka tik- renybės. Dabar pranešama, kad karalius tenorėjo išskristi į Euro- pą tik trijų savaitių atostogoms, kadangi jis esąs jau tikras, kad krašte politinė padėtis esanti stabili.

Skrįdamas per Sirijos terito- riją, Huseinas gavo to krašto vy- riausybės parėdymą nutūpti are- odroman, priešingu atveju būsiąs Sirijos naikintųjų jėga priverstas. Karalius atsakęs, kad nusileisias, tačiau staiga pasukęs į Jordaną ir radijo užlaikymą savuosius naikintuvus. Nors Sirijos lėktuvai ir šaudė į jį, tačiau dar laimingai spėjė pasprukti.

Grįžęs į Jordaną, jis tuoj su- šaukė ministerius pasitarimui ir nepaprastą parlamento sesiją. Pa- dėtis tarp dviejų valstybių dar labiau įsitempė.

★ Kūboje vyksta ariūs mūšiai tarp diktatoriaus Batistos kariuo- menės dalinių ir sukilėlių, vado- vaujamų Fidel Castro. Vieni ir ki- ti skelbia savųjų laimėjimus ir priešo nuostolius. Užsieniuose ma- noma, kad vyriausybė pradėjo didžiąją ofensyvą, norėdama ga- lutinai sunaikinti sukilėlius.

★ Quemoy salos, prie Formozos, sporadiškai apsiudamą Kinijos ko- munistai tęsia toliau. Nacionalis- tai salos gynėjai efektyviai atsi- šaudė. Vėl vyksta oro mūšiai erd- vėje. Politiniai stebėtojai praneša, kad ir toliau amerikietiški nacio- nalistų lėktuvai dominuoja, kada- gi orinėmis raketomis jie gerai numušinėja sovietinius lėktuvus. Amerikos vyriausybė baiminasi, kad kuris nacionalistų lėktuvas nebūtų numuštas Kinijos žemyn, nes orinės raketos dar esanti gili paslaptis. Apskritai vyrauja nuo- monė, kad komunistai Quemoy salos mūšį jau pralaimėjo, nes jis per ilgai užsitęsė, jiems net nepa- bandžius išsikelti.

★ Sovietai vėl pradėjo judinti Pietų Korėjos klausimą. Sovietų telegramų agentūra Tass padarė pareiškimą, kad, esą, Korėjos ir apskritai Tol. Rytų klausimais tei- gima prasme išsprendžia tik tuo atveju, jei Amerika iš P. Korėjos atitrauksianti savo ginkluotąs pa- jėgas. Amerikos užs. reikalų de- partamentas ta proga oficialiai skelbia, kad Amerikos karinės pa- jėgos iš P. Korėjos nebus atitrauk- tos tol, kol abiejų Korėjos dalių sąjungimas nebus įvykęs faktas. Siūloma, kad būtų praversti slapti rinkimai abiejose Korėjos dalyse, prižiūrint UNO įgaliojimams.

★ Vienos Niujorko gimnazijos mokiniai pasiuntė Chruščiovui kolektyvų laišką, kuriame šitaip gina Nobelio premijos laureatą B. Pasternaką:

— Mes nenorime, kad jis (Pas- ternakas) būtų palietas kuriuo nors būdu, nes mes jaučiame, kad jis yra puikus žmogus ir geras ra- šytojas. Mes stebimės, kodėl jūs didžiulio savo mokslinekai ir smerkiate savo rašytojus, tokius, koks yra Pasternakas, kuris rašo tik tiesą, kaitai sakant, ką jis ma- to ir jaučia.

★ Kipro saloje skerdynės tęsiasi. Vėl žudomi anglų kariai ir civiliai. Britų karinė vadovybė griebiai griežčiausią saugumą priemonių. Vėl įvesta karo padėtis.

BOLŠEVIKAI BANDO DVIEMS FRONTAIS

Nesisekiant išlupti iš Vakarų politinės orbitos Quemoy salos, Tol. Rytuos komunistai vėl pradė- jo šalčio karo ofensyvą prieš P. Korėją. Komunistinė Kinija viešai reikalauja, kad Amerikos pajėgos pasitrauktų iš P. Korėjos. Be to, komunistai kursto ir Indoneziją, kad ji reikalauja Olandijos valdo- mos N. Gvinėjos dalies.

Australijoj gaunamos aliamuo- jančios žinios, kad sovietai gin- kuoja indonezijos ilgų distancijų ra- ketomis, kurias pastarieji laiką pietvakarinėje Sumatroje. Šie ginklai esą sandėliuojami grie- čiausioj paslapy.

Antrąjį puolimų frontą sovietai bando išvystyti Berlyno sektoriu- je. Chruščiovas pasiūlė baigti Vo- kietijos okupaciją, atseit atitrauk-

ti svetimų kariuomenių pajėgas iš visos Vokietijos ir Berlyno. Ka- dangi Berlynas yra apsuptas iš visų pusių bolševikinės zonos, tai suprantama, kad, pasitraukus va- kariečių iguloms, bolševikai pa- bandytų jį pasiglemžti.

Šiam sovietų reikalavimui va- kariečiai — britai ir amerikiečiai — griežtai pasipriešino. Amerkos užs. reikalų min. F. Dulles parei- šė, kad, girdi, dėl Berlyno esą verta pradėti kariauti.

Panašūs bolševikų reikalavimai, manoma, yra įžanga į naują so- vietų Berlyno blokadą, kokia bu- vo prieš 10 metų. Vakariečiai jau ruošiasi būsimos blokados sau- lažymui. Amerika turinti apie 600 milijoninių transportinių lėktuvų, kurie, reikalingi esant, tuojau bū- sią panaudoti.

"SENI LAIKAI" KAUNE

Vieną spalio mėnesio dieną Kauno gyventojai turėjo nepa- prastą pramogą: gatvėje pasirodė "seni laikai". Gedimino gatvės šilagatvi galėjai matyti einan- čius vienuolius (pranciškonus), jaunaliuvį, skautą ir šaulę (visi uniformuoti). Nevėsiai įprastose (ne tose, kaip seniau) vietose pa- sirodė senos pažįstamos iškabos: "Philips" reklama (ant buv. "Lie- tuvos žinių" namo), "HOTEL" (ant dr. Gudavičiaus namų), emi- gracijos įstaigos iškaba (ant buv. I universiteto rūmų sienos)... Gatvė važiuo "Tilkos" ir "Pa- ramos" sunkvežimėliai (tik be šokolado ir be duonos...) Gatvė buvo didžiulė minia, raitas polici- jos rezervus saugojo tvarką...

Tačiau čia tebuvo tik sukamas filmas...

LIETUVOS MOKYKLŲ "SUPRAMONINIMAS"

"GAMYBINIS APMOKYMAS" JAU PRADĖTAS PLACIU MAS-
TU. — DAR KAI KURIOS BODINGOS CHRUSČIOVO TEZES.
— TIKRA VAIKŲ EKSPLOATACIJA.

Lietuvos ministerių taryba rug-
sėjo 28 d. pasakė nutarimą
dėl klasių su gamybinio mokymo
organizavimo vidurinėse mokyk-
lose. Šiais metais tokias klases
numatoma organizuoti Vilniaus,
Kauno, N. Vilnios, Panevėžio,
Šiaulių, Kapsuko ir Baisogalos
vidurinėse mokyklose (kaip tai
jau buvo anksčiau pranešta švie-
timo ministerio M. Gedvilo).

Iš min. kabineto nutarimo aiš-
kėja, kad "gamybinės klasės"
sudaromos ne pačiose mokyklo-
se, bet artimose įmonėse. Moki-
niai, matyt, bus apmokami fab-
rikuose ir ten savo laiką atidirs.
Nutarime paduotas šis pirmas to-
kių įmonių sąrašas: "Elfos" elekt-
ros suvirinimo įrengimų fabrike,
"Zalgirio" gamykloje, K. Požėlos
vardo spaustuvių, "Kauno au-
dinių" fabrike, "Elnio" kombina-
to. Mokytojai šiose klasėse
būsįs prailginti vienais metais.
Įmonės vadovybės įpareigo-
tos tam reikalui išskirti kvalifi-
kuotus meisterius ir kitus darbuo-
tojus. Darbas su mokiniais pagal
nutarimą turėjo prasidėti jau spa-
lio 1 dieną.

Iš viso ko matyti, kad "gamybi-
nė reforma" Lietuvos mokyklo-
se pradėta vykdyti paskubomis,
tik dalyje vidurinių mokyklų.
Dar nėra nė smulkesnių nuostatų
apie programą ir pan.

Chrusčiovo samprotavimai

Reformos, kurios dabar pradė-
tos vykdyti Lietuvos vidurinėse
mokyklose, remiasi Chrusčiovo
"pasidūlymais", kurie buvo pa-
skelbti sovietinėje spaudoje an-
troje rugsėjo mėnesio pusėje. Įsi-
skaitę į pilną Chrusčiovo "pasidū-
lymų" tekstą, čia kai ką pacituo-
sime, kas apibūdina tų pasidū-
lymų dvasią ir kryptį.

"Vidurinė mokykla... liovėsi,
tarnavusi tik tam, kad ruošų

jaunimą įstoti į aukštąsias mo-
kyklas", rašo Chrusčiovas ir va-
dina "absurdišku" dalyku reika-
kalauti, kad visi baigę vidurines
mokyklas eitų į aukštąsias mo-
kyklas. Vidurinę mokyklą baigę
jaunuoliai, šeimos ir mokyklų pe-
dagogų kolektyvai girdi, vis dar
laikosi nuomonės, kad jaunuoliai
turi siekti aukštojo mokslo.

Dauguma jaunuolių, anot
Chrusčiovo, "baigdami mokyti-
si vidurinėje mokykloje ir gavę
brandos atestatą, būna neparus-
ti gyvenimui", pripažįsta jis. "Da-
bartinėmis sąlygomis į aukštąsias
mokyklas mes galime per metus
priimti maždaug 450 tūkstančių
žmonių, iš kurių į dieninius sky-
rius apie pusę... Iš vidurinės mo-
kyklos abiturientų tik 1957 me-
tais neįstojo į aukštąsias mokyk-
las ir technikumus daugiau kaip
800 tūkstančių žmonių... Šie ju-
auoliai ir merginos, dėl viduri-
nės mokyklos programos atitruki-
mo nuo gyvenimo, visiškai nepa-
žįsta gamybos..." Chrusčiovas
siūlo mokinius jau nuo pat pir-
mosios klasės ruošti "būsimiems
darbams".

Atskleidžiamas nuotaikas jauni-
mo tarpe, Chrusčiovas pastebi,
kad "dalis baigusios dešimtmetę
nenoromis eina dirbti į fabrikus,
gamyklas, kolūkius ir tarybinius
ūkius, o kai kurie iš jų net laiko
tai įjėidimu".

Toliau Chrusčiovas kreipiasi
prieš didelę tėvų įtaką į moky-
tojus. Į "naudingą darbą fabrik-
uose ir kolūkiuose" turį būti
įtraukti visi mokiniai be jokios
išimties. Vieni besimokydami mo-
kyklose, kiti jas baigę. Siūlo iš-
plėsti vakarinių mokyklų tinklą,
kad žmonės bedirbdami galėtų
mokyti. Jo apskaičiavimu, So-
vietų Sąjungoje artimiausiu lai-
ku kasmet po 2-3,5 milijonų prie-
auglio ateis iš mokyklos į gamy-
klą, apie 40% mieste, likę kaime.

las, apie 40% mieste, likę kaime.
Įdarbinti tiek daug jaunimo bū-
sį sunku, nes įmonių vadovybės
nenoriai priimančios jaunuolius
iki 18 metų.

Atvirai Chrusčiovas pasisakė ir
apie iškiliųjų mokyklų Sov. Są-
jungoje stovį: "Mes negalime pa-
miršti, kad šiuo metu, nepaisant
privalomo septynerių metų moks-
lo, žymi jaunimo dalis negauna
netik pilno vidurinio mokslo, bet
nebaigia net septynių klasių." O
toliau sako: "Kai dėl visuotinio
privalomo pilno vidurinio moks-
lo įvedimo... pagal visus duome-
nis, tai daryti dabar būtų netiks-
linga".

Apie studentus, kurie jau yra
įjungti į gamybą, Chrusčiovas ši-
taip atvirai pasisako: "Dabar stu-
dentai praktikoje dažniausiai
slapinėja gamykloje. Vienas dir-
ba, o 10-15 jį žiūri, o patys bi-
jo prie staklių prieiti".

"Negalima nematyti to fakto,
kad aukštąsiose mokyklose dar
maža darbininkų ir kolūkiečių
vaikų". Pavyzdžiui, Maskvos au-
gštosios mokyklose darbininkų ir
kolūkiečių vaikų mokosi tik 30-
40%. "Aš jau nekalbu apie tai,
kad pačių darbininkų ir kolūkie-
čių, kurie mokyti aukštąsiose
mokyklose nutraukdami darbą,
mes turime tiesiog tik atskirus
žmones". (Čia pats Chrusčiovas
nuvertino visą dažnai girdimą so-
vietų propagandą, kaip lengvai
dabar esąs prieinamas mokslas
darbininkams ir kolūkiečiams ir
jų vaikams).

Chrusčioviui atrodo tikslinga
daugumoje aukštųjų mokyklų
pirmuosius 2-3 metus mokyti ne-
atitraukiant nuo gamybos. Tik
po to, nuo trečiojo kurso, esą ga-
lima įvesti lengvatą: Trims die-
nomis per savaitę atleisti nuo ga-
mybinio darbo. Tik paskutiniams
dvejais metais studentai galėtų
atsiduoti vien mokslui.

Daugelis užsienio komentato-
rių naujasis sovietų mokyklų re-

ATG AIVINKIM GRAŽŲ PAPROTĮ

Kai vejami karo audros ir ar-
tėjantio raudonojo teroro su rau-
dančiomis širdimis vykome iš tē-
vynės, ne vienas pasiėmė sau-
ją šventos žemės, kad jaustumė
jos artumą, kad jai dirbtume,
jos nepamirštume, kad josios
džiaugsmas džiaugtumės, jos
skausmas kentėtume.

Baigėsi karas. Stovyklose, ar-
čiau vienas kito gyvendami, bū-
rėmės krūvon ir ne kartą minėji-
mą ar tautinių švenčių progą iš-
kilmingai deklaruodavome, kad
išvykome ne savo gyvybes saugo-
ti, bet skelbti laisvajam pasaui
Hui apie atėjusių padarytą tėvy-
nei baisų nusikaltimą, josios ver-
giją. Mes tada ryžomės kovoti dėl
jos laisvės. Ne vienas žadėjome
būti ištikimais pavergtos tautos
ambasadoriais laisvajame pasaui-
lyje.

Likimas mums buvo negaleis-
tingas: tėvynės nelaimė sieloda-
mies, išsiskirstė po platų pa-

formas vestina kaip Maskvos pa-
stangas įteisti esamą vaikų dar-
bo eksploataciją ir ją dar išplė-
ti, įtraukiant 14-15 metų paaug-
lius. Milijonai fiziniai nesubren-
dusių jaunuolių ir mergaičių tu-
rės dirbti dirbtuvėse. Toliau da-
roma išvada, kad mokslo lygis
mokyklose turės nukristi, nes ge-
ra dalis anksčiau mokslui skirtų
valandų dabar teks darbiui įpro-
nėse. Stojimas į aukštąsias mo-
kyklas bus gerokai suvaržytas.
Kai kurie komentatoriai reiškia
nuomonę, kad tos reformos yra
viena iš tų priemonių, kuriomis
Sovietų Sąjunga ruošiasi karui.
Kietai įjungdama jaunimą į dar-
bą įmonėse, dar net nebaigus
mokyklos, režimas tikisi tuo jau-
nąją kartą atitraukti nuo plintan-
čių laisvesnio gyvenimo idėjų.

E

sauli. Mes, atvykusieji į Austr-
liją, tarsi paskendome jos neap-
rėpiamose plotuose, o mūsų duo-
tos, sakyčiau, priesaikos šaukti
dėl tėvynės kančios, bekuriant
vis geresnį ir geresnį savo mate-
rialinį gyvenimą, pradėjo atšalti,
ir visi pažadai, atrodo, ima riedė-
ti į užmiršties tamsą.

Tarsi pasiteisinti norėdami, įsė-
kome kaltininkų kitur, o nepažiū-
rim patys į save. Kaltiname kitus
kad neišleidžia atitinkamos lite-
ratūros, kuri galima būtų pasklei-
sti pažįstamų ir įtakingų australų
tarpe. Tūlas pagėdauja, kad bū-
tų išleistas tarsi kalendorėlis, ku-
riame būtų sužymėtos Tėvynei
padarytos ir tebedaromos komu-
nizmo skriaudos ir nusikaltimai.
Dauguma tų žmonių norėtų, kad
ši literatūra būtų galima gauti ir
dalinti veltui, nepridedant iš savo,
dažnai jau ne plonos piniginės, nė
vieno šilingo.

Šia proga ir norėtusi paklausti,
kiek Australijos lietuviai užsire-
numeravo patys ir užprenumeravo
įtakingiems Australams, Ameriko-
je leidžiamą anglų kalba žurnalą
"Lithuanus", kuriame plačiai ir
išsamiai nagrinėjamas tėvynės li-
kimas ir kančia?

Ar neklysta tie, kurie kitų "ne-
veiklume" įsėkio pateisinimo sa-
vajam? Ar neapsirinka ir tie, ku-
rie tik literatūros ir kalendorėlių
pagalba temato galimybę skelbti
viešamam Tėvynės skundą? Ne-
merkiau ir šių galimybių, tačiau
ar jos efektyvios, kai dar ne taip
senai skaitėme šiame pačiame lai-
raštyje, kad iškilmingai įteiktos
"įtakingiems" australams knygos
atsidūrė senų knygų parduotuvėse.
Manau, kad ir ateityje dar ne
viena knyga, įteikta "įtakingie-
siams" susilauks panašaus likimo,
o gal dar blogesnio — tiesiog šiuk-
šlių duobės. Jei taip elgiasi "įta-
kingieji", tai ko norėti iš papras-

tų žonykščių, kuriems be arklų
lenktynių, futbolo ir kriketo, ma-
žai kas terūpi. Jiems — juk tik-
rai neįdomūs naujųjų australų
išmislai".

Tačiau ar mes jau privalome dėl
to rankas nuleisti ir atsisakyti nuo
pareigos tėvynei? Ne! Jei ne-
pasiekia mūsų duodama knyga,
bandykim kitus kelius, o jų įsė-
kodami — rasime.

Gražius pavyzdžius parodė tin-
kamai suorganizuotos skautų sto-
vyklos, sporto šventės, koncertai,
tautiniai šokiai ir t.t.

Bet yra dar vienas kelias, kurį
panaudojant, manau, būtų galima
geriau atkreipti australų dėmesį.
Tas kelias — atgaivinkime ir pa-
laikykime lietuvišką paprotį savo
sodybose, prie savo namų staty-
kime puošnius lietuviškus kryžius.
Pats kryžius atkreips ne vieno
australų dėmesį ir ne vienas susi-
jodamas jais ir jų kilme. Papras-
tai kryžiai šventinami. Jei į kry-
žiaus šventinimo iškilmes, be savo
tautiečių kunigo, būtų pakviesta
ir vietiniai australai kunigai, galė-
tų užsimegsti gyvas pasikalbėji-
mas ir dėl mūsų tėvynės nelaimės.
Tikiu, kad po to australas kunigas
per pamokslą saviems parapijie-
čiams ne tik paminėtų apie kry-
žiaus šventinimo iškilmes, bet ir
apie šventais kryžiais papuoštą
mūsų tėvynę.

Į tokias kryžiaus šventinimo iš-
kilmes galėtų būti pakviesti ir lai-
kraščių reporteriai — fotografai,
kurie panašius įvykius medžioto-
ja medžioja. Laikraščiuose tilptų ne
tik kryžių nuotraukos, bet ir ži-
nių apie mūsų kraštą ir dabartinę
komunistų vergiją.

Kryžius ne vienas "įtakingas"
australas nešėms, nei į senienų
krautuves atiduos. Jis ilgas mo-
tus stovės ir primins tiek austr-
liu kaimynui, tiek ir praeivui apie
sodybos gyventoją, jo kilmę ir
apie komunistų pavergtą ir kry-
žiuojamą jo tėvynę.

Kęstutis Daumantas

LIETUVOS POGRINDYJE IR SIBIRE

DUOMENYS NESENAI IŠ LIETUVOS ATVYKUSIO
(Tęsinys iš "M.P." 45 Nr.)

MUS IŠVEŽA Į VARIO KASYKLAS

Į vieną tokį transportą, paskuti-
nį iš Kengyro į vario kasyklas, pa-
tekau ir aš.

Kengyro stovykloje kaliniai dir-
bo gryname ore, todėl buvo svei-
kesni ir geriau atrodė. Tuo tarpu
vario kasyklose visi buvo panašūs
į lavonus: pageltę, pajudavusiais
paakiais, įkritusiais veidais ir
daug kas įtartinai kosėjo. Maistas
panašus kaip ir Kengyro sto-
vykloje, tik duonos davinys pa-
didintas iki 900 gramų, o cuk-
raus iki 27 gramų dienai.

Darbo kategorijos Džekazga-
ne buvo kitokios, kaip Kengyre.
Į I-ją kategoriją įeidavo visi gy-
dytojo pripažinti tinkamais ka-
syklų darbiui vyrai. II-ji kasykli-
nė kategorija buvo lygi ir perein-
amoji iš antrosios į pirmąją. Tai
buvo "paviršiaus kategorija".
Antroji buvo skirstoma dar į dvi
grupes. Vienoje buvo tie, kurie
darbingumo yra nusostę iki 30%,
jų į kasyklas nevedavo. Kitose
pagrupėje buvo silpnieji, kurių
darbingumas buvo mažesnis kaip
50%; jie dirbo pačioje stovykloje,
buitiniame aptarnavime. Invali-
dų toje stovykloje nelaikydavo,
juos paprastai išveždavo į Tirti-
ki stovyklą, kurią kaliniai vadinda-
vo "mirties stovykla". Į tą sto-
vyklą išveždavo kalinius, neteku-
sius rankų, kojų ir su nepagydo-
mom ligom. Kitaip sakant, išvež-

davo numirti, kad neerzintų gy-
vųjų ir dirbančiųjų kasyklose ka-
linių.

Džekazgano stovyklos pirmasis
skyrius (Nr. 392-) susidėjo iš tri-
jų stovyklų, iš kurių antroji ir
trečioji dirbo kasyklose, o pirmoji
statybos abjektuose. Kilnodavo
iš vienos stovyklos į kitą. Daug
kalinių susirgo uždaros formos
džiova. Tačiau į tokių kalinių
sveikatos stovį niekas nekreipda-
vo dėmesio. Trečiosios stovyklos
viršininkas majoras Šein sakya-
vo: "Kas man dirbs, jei aš juos
ilgoninę guldysiu?". Spėjama, kad
trečioje stovykloje 60% visų ka-
linių sirgo džiova.

Ligoninė padėtis, ypač sun-
kiom ligom sergantiems, buvo
sunki. Nors maistas buvo geres-
nis kaip stovykloje, bet trūko pa-
čių paprastiausių vaistų, jau ne-
kalbant apie peniciliną ar strep-
tomiciną. Labai dažnas reiškinys
buvo dezinterija. Kitose
pagrupėje buvo silpnieji, kurių
darbingumas buvo mažesnis kaip
50%; jie dirbo pačioje stovykloje,
buitiniame aptarnavime. Invali-
dų toje stovykloje nelaikydavo,
juos paprastai išveždavo į Tirti-
ki stovyklą, kurią kaliniai vadinda-
vo "mirties stovykla". Į tą sto-
vyklą išveždavo kalinius, neteku-
sius rankų, kojų ir su nepagydo-
mom ligom. Kitaip sakant, išvež-

PALAIKYDAMI LIETUVIUS, IR KITI KALINIAI STREIKAVO

Per Kalėdas lietuviai antroje
stovykloje neišėjo į darbą. Čė-
kistai tokio reiškinio nesitikėjo,
nes iki to laiko stovykloje buvo
daugiau ar mažiau ramu. Be to,
tarp tautybių kildavo ginčų. Ta-
čiau jie (čekistai) greitai atgavo
pusiausvyrą ir visus neišėjusius į
darbą uždarė į karcerius. Grįžusi
iš kasyklų pamaina rado savo
draugus kalėjime. Sekančią die-

ną, palaikydami lietuvius, į darbą
neišėjo ukrainiečiai, latviai, es-
tai, lenkai ir dalis kitų tautybių.
Reikalas vystėsi toliau ir pradėjo
rodytis visuotinio streiko požy-
miai. Imtis didesnių represijų čė-
kistai bijojo, nes juos nepaglos-
tytų Maskva tuo atveju, jei ka-
syklos ilgesniam laikui nutrauktų
darbą. Kad kalinys produktingai
dirbtų kasykloje, jį reikia apmo-

kyti bent du mėnesius. Tad bet-
koks darbo jėgos netekimas atsi-
lieptų neigiamai ir rūdos gamybą.
Ryšium su tuo stovyklos admi-

ISMIRĖ 80%

Tais metais mirimų grynai dėl
maisto stokos jau nebuvo, bet
anksčiau kiekvieną dieną nuo
kankinimų ir bado mirdavo maž-
daug 20 žmonių. Už stovyklos
tęsėsi milžiniškas kapinynas.
Draugai, visą laiką buvusieji
Džekazgane, pasakojo, kad iš
1946 metais atvežtų apie 6.000
kalinių čia išmirė apie 80%.

1949 metais buvo atvežti traus-
pų turkmenų, dalyvavusių
pasipriešinimo sąjūdyje prieš ko-
munistą. Jų buvo apie 700 žmo-
nių. Dviejų mėnesių laikotarpyje
iš to skaičiaus liko vos kelios de-
simtys.

Mirdavo dažniausia nakties me-
tu. Iš ryto laidojimo brigada mi-
rusius išnešdavo į kapines. Ne-
šant per vartus, kareiviai miru-
siems suskaldydavo galvas, arba
paleisdavo jiems vidurius. Esą,

VIRŠININKAI SIOLĖ PEILIUS PIAUTYNĖMS

Čia minėtos stovyklos Kengy-
ras, Džekazganas, Tirakti, be to
stovyklos Džirdi, Balchoš, o an-
ksčiau Spoka prie Karagandos ir
Ekibastus — Ugol — priklausė
prie vergų stovyklų vieneto "Ste-
plag" (stepių lagerių). Tuo jo
minėto streiko atvykęs į mūsų
stovyklą steplogo viršininkas pul-
kin. Čėčėvas (kuris 1940-41 me-
tais dirbęs Lietuvoje, NKWD ko-
misariate) pravedė "masinį aiški-
namąjį darbą" kalinių tarpe. Jis
kvietė pokalbiui atskirus kalinius,
mėginamas lietuvių supiudyti
su lenkais, ukrainiečiais su len-
kais ir rusais, mahometonius su
krikščionimis ir t.t. Į lietuvių jis
kreipėsi taip: "Drauguži (!), koks
Tau draugas lenkas, juk jis kovo-
jo Vilnių iš Tavo atėmęs. Lenkas
Tau amžinas priešas, o Tu drau-
gauji su juo" — ir t.t. Kiekvienai

nistracija padarė nuolaidų: palei-
do suimtuosius, nebausdama jų
už streiką ir pažadėjo pagerinti
maistą.

gal jie tik apsimetę mirusiais, o
tikrumoje dar gyvi. Mirusiam
prie kojos priširdavo kortelę, ku-
rioje įrašyta bylos numeris ir mi-
rimo data, o kuolelyje, įkaltame
prie kapo, įrašydavo specialų nu-
merį. Paprastai laidodavo be kar-
sto, bet stovyklos viršininkai ra-
mindavo kalinius: "Dirbkite vy-
rai, po mirties aš Jus karstuose
palaidosiu ir dar nudažysiu, jei
planą išpildysite". Jam buvo sa-
vaimė aišku, kad kalinio likimas
— greit mirti. Čia paduodami vi-
šininko žodžiai nėra išgalvoti. Kas
buvo Rusijos stovyklose, žino, ko-
kie žvėriški "papročiai" ten bu-
vo.

Jei, kaip minėta, vėliau dėl
maisto stokos jau ir nemirdavo,
maistas tačiau buvo labai silpnas.
Streiko pasėkoje tad ir buvo pa-
žadėta maisto davinį padidinti.

tautybei Čėčėvas rado ką nors
pasakyti ir lyg tik šiaip sau pri-
durdavo: "Jei Jums peilių trūksta,
galui padėti". Ir atidaręs
staklių, parodydavo įvairiausių
peilių modelių.

Tačiau toji akcija nedavė tei-
giamų čekistams rezultatų. Prie-
šingai, kaliniai iš to padarė išva-
dą, kad administracija jaučiasi
ne visai tvirtai, nes ji anksčiau
niekada neišleisdavo į derybas su
kaliniais. Nepaklusnumo atveju
maistą jaučiantis sušaudydavo visos
stovyklos akivaizdoje ir kaliniams
tik mintyse gal atėdavo noras
sukulti prieš savivaliavimus.

Vietoje to, kad imtis kokių
nors represijų, čekistai patenkino
ukrainiečių reikalavimą švęsti
Kalėdas ir 1954 m. sausio 7 d. visi
pravoslavai ramiausiai šią šventę
atšventė.

KAI KURIE STREIKAI NEPAVYKDAVO

Po to pamažu pašijo "darbo
drausmė", prasidėjo pavienių ka-
linių neišėjimas į darbą, kasyklos
neišpildė darbo normų.

1954 m. kovo mėn. buvo ruo-
šiamas masinis streikas, bet jis
tik dalinai pavyko, nes dalis ka-
linių pajūjo represijų. Keturias

LENGVATOS, KURIAS JAU BUVO IŠSIKOVĖJUSI VORKUTA

Nuolatiniai neramumai Kengy-
re ir Džekazgane sudarė soviet-
tams rimtą pagrindą pagalvoti,
kad daryti toliau. Ir štai (1954
m.) balandžio mėn. jie davė
mums tai, ką krauju jau buvo
savo iškovoję Vorkutos ir Norilsko
kaliniai-sukilėliai. Stovyklos ad-
ministracija mums iškilmingai
pareiškė, kad "partija ir vyriau-
sybė ryšium su pareikštais gerais
norais pasitaityti ir darbu išpirk-
ti nusikaltimą", leido įgyvendinti
sekančias priemones: Nuimti
nuo drabužių numerius, nuimti
nuo barakų langų grotas, leisti
per mėnesį rašyti du laiškus (an-
ksčiau buvo galima tik per metus
du laiškus rašyti), išduodant iš-
namų gaunamus siuntinius nere-
ikalauti normų išpildymo būtinu-
mo, barakus nakčiai neužrakinti,
duoti pasimatymus su giminėmis,
įvesti darbo užskaitas.

Kasykloje dirbantiesiems kaliniams
reikėjo išpildyti 100% išdirbio
normą, tuomet už vieną užskaity-
davo tris. Dirbantiems paviršiaus
darbus iš karto buvo nustatyta

100% užskaitas gauti, o vėliau
sumažino iki 125%. Tie užskaity-
mai turėjo reikšmės turintiems
10 metų bausmę, o tokių buvo
mažuma. Tačiau kaliniams su 25
metais visviena reikėjo maždaug
10 metų dirbti. Todėl didesnė ka-
linių dalis užskaitas sutiko gana
salti.

Tarpe kitų lengvatų: Adminis-
tracija leido kai kuriems kai-
niams be konvojaus vaikščioti į
darbą. Iš pradžių tai liėtė tik
"mažabausmius" (10 metų), o vė-
liau ir 25 metų turinčius. Be ko-
nvojaus vaikščiojantis kalinys ne-
turėjo teisės nukrypti nuo marš-
ruto iš stovyklos į darbotvietę ir
atgal, jis privalėjo po darbo ne-
deliant grįžti atgal. Tačiau ši
priemonė platesniu mastu palietė
tik antrąją stovyklą, nes tai bu-
vo neramumų židiny. Šituo ad-
ministracija tik dar labiau žibalo
ir neišbėstantį ugnį įpylė. Po
kurio laiko visus be konvojaus
vaikščiojančius kalinius iš stovyk-
los išvedė ir patalpino atskirai.

ISISTEIGIA TAUTYBIŲ KOMITETA

Neramumai nesiliovė. Praėjo
vos mėnuo po minėtų reformų, o
antra stovykla vėl ėmė streikuoti.
Operatyvinio skyriaus karininkas,
tardamas vieną kalinį, su-
mušė jį iki kraujo. Protesto var-
dan antroji stovykla rytojais die-
ną neišėjo į darbą, reikalaujama
kad mušimą vykdęs karininkas
būtų atleistas iš pareigų. Stovyk-
los viršininkas pridėjo tai pa-
daryti. Ar jį atleido ar ne, tikrų
žinių nebuvo, tačiau stovykloje jo
daugiau nesimatė.

Stovykloje pasirodė iki tol ne-
girdėti ir net neįsivaizduoti rei-
šiniai: Įsisteigė tautybių komite-
tai, kurie sprendė visus vidaus
klausimus. Kiekvieną dieną virtu-
bėje dežuravo du skirtingų tau-
tybių kaliniai. Jie kontroliavo, ar
teisingai išduodami maisto pro-

(Bus daugiau)

LIETUVOS KARIUOMENĖS GIMTADIENIS

1918.11.23 — 1958.11.23

Lietuvos Kariuomenės oficialaus atskirimo 1918 m. lapkričio mėn. 23 d. (40 metų sukakties) proga noriu trumpai nušviesti tą procesą.

Lietuvos valstybė (anuo metu Rzecpospolita vadinama) bendros su Lenkija dvilypės valstybės pavidalu pirmą kartą neteko savo nepriklausomybės per taip vadinamą 3-į Rzecpospolitos padalinimą 1795 metais. Tuomet visa Didž. Lietuva, be Suvalkų krašto, pateko Rusijos valdžion. Kaip žinome, valstybė žuvo dėl anuomet valdišiosios šviesuomenės — bajorijos luomo nemokėjimo tvarkytis.

BANDYMAI ISSILAISVINTI

123 metus Didž. Lietuva išbuvo Rusijos pavergta. Per tą laikotarpį rusų valdžia dėjo visas pastangas mus surusinti. Ji visai išnaudojo, ypač ekonomiškai ir skriaudė kultūros srityje. Tačiau netekus nepriklausomybės, tuojau vėl prasidėjo pastangos prarastąsias laisves atgauti. Ši kova tęsėsi iki 1918 m.

Jau 1812 metais, Napoleono žygio į Rusiją metu, Lietuva savo ginkluotais kariuomenės daliniais aktyviai dalyvavo žygyje į Maskvą. Tačiau Napoleonui karą su Rusija pralaimėjus, pralaimėjusiųjų tarpe atsidūrė ir Lietuva.

Vėliau, 1831 ir 1863 metais ir vėl Lietuva drauge su Lenkija buvo sukilusi, tačiau abu šie sukilimai tapo žiauriai numalšinti. Ir tuomet, kaip ir dabar, daugelis lietuvių sukilėlių ir jų šeimų buvo išžudyta, ištremta į Sibirą ar pasitraukė į užsienius.

NAUJŲ JĖGŲ REIKŠMĖ

Tačiau kova nepriklausomybei atstatyti nesiliovė, o tęsėsi kitokiais ginklais. Maždaug apie 1880 metus prie anuomet vadovaujančių bajorijos ir dvasiškijs sluoksnių, kurie kovojo dėl nepriklausomybės, pradeda jungtis ir imtis vadovauti nauji žmonės — išimokslinę valstiečių vaikai. Pastarieji pasižymėjo nepaprasta energija bei pasižventimu dėl tautinės ir valstybinės nepriklausomybės. Žinomiausi jų buvo — Dr. Basanavičius, Dr. Kudirkas, Dr. Grinius, Dr. Šliupas, Martynas Jankus ir daugelis kitų. Tą patį buvo tautos žadintojai.

Dar vėliau šis valstietiškos kilmės šviesuolių būrys vis didėjo ir apie 1900 m. pasidarė gana skaitlingas. Susidarė trys didesni ir keletas mažesnių centrų, kur spietėsi, organizavosi ir veikė naujieji kovotojai Lietuvos nepriklausomybei atstatyti. Vilniuje, Petrapilyje ir USA, daugiausia Čikagoje šie kovotojai veikė ne ginklais, bet spauda, propaganda, švietimu ir kitokiais būdais, keldami tautinį susipratimą visų lietuvių, o ypač valstiečių. Ši veikla ypatingai sustiprėjo po 1905 metų Rusijos revoliucijos, kada vėl buvo leista spauda, lotynų raidėmis. Pirmasis pasaulinis (1914 — 1918 metų) karas davė progos mūsų tautai išsilaivinti. Karas baigėsi Rusijos 1917 m. revoliucija ir Vokietijos 1918 m. lapkričio 11 d. kapituliacija. Kaip tik tuo metu suvaidino tautų laisvės gyvenimo idėja, kuri ypač sustiprėjo, kada anuometinis Jungt. Amerikos Valstybių prezidentas W. Vilsonas paskelbė tautų apsisprendimo teisę.

PIRMIEJI ŽINGSNIAI
BUVO SUNKŪS

Pirmajam pasauliniam karui baigiantis, Lietuva dar tebebuvo vokiečių okupuota. Kraštas buvo karo nualintas, žemės ūkis nsumuęs, miestuose žmonės pusbadžiu gyveno, krašto administracija suirusi, o šalyje — daug plėšikų ir saualiautojų. Gi aplinkiniai kaimynai tik ir laukė progos vėl mūsų kraštą užvaldyti.

Kai 1918 m. vasario 16 d. Lietuvos Taryba, mūsų vyriausios anuometinės išlaisvinimo veiksnys, Vilniuje paskelbė nepriklausomos Lietuvos valstybės atstatymo aktą — deklaraciją, faktiškai Lietuvoje nuo to dar niekas nepasikei-

tė. Nors ir buvo išreikšta lietuvių tautos valia gyventi nepriklausomai, bet nepriklausomybė dar nebuvo įgyvendinta. Reikėjo sudaryti krašto viduje ginkluotą jėgą, kuri sudraustų neklausdams ir apgintų nuo grobuonių kaimynų bei laiduotų tikrąją laisvę ir ramų gyvenimą.

Atstatyti savąją valstybę, o taip pat jos ginkluotą pajėgą, mums truko ne tik medžiaginių išteklių, bet ir organizacinių jėgų, t.y. nusimanančių išmokslintų žmonių visose srityse, taip pat ir kariuomenės srityje. Todėl nei kiek nestebėtina, jei kariuomenės, tokios svarbios ir painios organizacijos, steigimo reikalą Lietuvai nesisekė greit ir tiksliai išspręsti.

Lietuvos Taryba ėmėsi svarstyti krašto apsaugos reikalą dar 1918 m. gruodžio mėn., tačiau nieko konkretaus neįstengė padaryti ligi pat pirmojo ministerių kabineto sudarymo, t.y. ligi 1918 m. lapkričio 11 dienos. Trugdė ir vokiečių okupacinė valdžia, nenorėdama greta savęs susilaikyti jėgos, kuri prieš juos galėtų nukrypti.

SAVOS KARIUOMENĖS
UZUOMAZGA

Pradžioje tarp mūsų politikų vyravo pažiūra, kad Lietuvos niekas nepuls, todėl užteks tik pasienio apsaugos bei milicijos. Kai raudonoji rusų armija, vokiečiams traukiantis, pajudėjo į Lietuvą ir atsirado lenkų ir jų pačių vokiečių pavojai, tada imta laukti tolimųjų Vakarų valstybių pagalbos bei užtarimo. Ir tik kai paaiškėjo šio tikėjimo klaidingumas, tik tada sukrusta veikti viduje savo jėgomis, nors tatau jau buvo gero-kai pavėluota: pirmasis kariuomenei steigti viešas aktas — įsakymas tepasirodė Vilniuje 1918 m. lapkričio 23 d. Tuo metu kariuomenė jau buvo kelios dešimtys savanorių karininkų ir kareivių, iš kurių buvo sudaryta Krašto Apsaugos Ministerijos įstaiga, I-mo ir II-ro pėstininkų ir pirmojo Gudų pulko štabo užuomazgos.

Buvo kreiptasi pagalbos pas vokiečius Berlyne ir į vietos vokiečių karo vadovybę, kuri 1918 m. lapkričio 24 d. davė teigiamą atsakymą — pranešė, kad teiks pagalbą lietuvių kariuomenei. Ir iš tiesų, pirmieji ginklai ir apranga iš vokiečių buvo gauta gana greitai.

ISTORINIS ATSISAUKIMAS

Lietuvos valdžia, neturėdama nė vieno kautynių vieneto Vilniaus gynybai, turėjo keltis į Kauną. Kariuomenės steigimo darbas buvo perkeltas į Kauną, Alytus, Gardiną, Marijampolę, Kėdainius ir kitur. 1918 m. gruodžio 30 d. iš vokiečių buvo gauta 100 milijonų markių paskolos, tuo metu dar gana vertingos savo perkamąja galia. 1918 m. gruodžio 26 d. buvo sudarytas II-sis Ministrų Kabinetas su energingu pirm. M. Sleževičium. Šis kabinetas 1918 m. gruodžio 29 d. išleido istorinį atsisaukimą į tautą, šaukiantį vyrus stoti į Lietuvos kariuomenę savanoriais. Pirmą kartą į tautą buvo kreiptasi žodžiais: "Lietuvos Piliečiai!"

"TU GAUSI 2 METRUS ŽEMES"

Tiesą sakant, stoti į Lietuvos kariuomenę, ypač 1919 metais, apdairesniam "piliečiui" buvo rizikinga! "Jei eisi į kariuomenę, vadinsi reikės kariauti ir gal galvą padėti. Už ką? — Už Nepriklausomą Lietuvą?"

Visi galimi priešai atrodė nepalyginamai stipresni. Jie buvo galiūnai, mes tik nykštukai. Kai kurių savanorių draugai bei giminės atvirai atkalbinėjo nuo stojimo savanoriais į kariuomenę. Dažnas iš savanorių girdėjo tokį pasityčiojimo posakį: "Taip, stok savanoriu į Lietuvos kariuomenę, tai gausi kryžių ir žemės, bet tas kryžius bus medinis tavo kapo galugalvyje, o žemės — tai gausi du metrus!"

TAČIAU KARIUOMENĖS
GRETOŠ GAUSEJO

Tačiau daugelis vyrų, nebodami jų apdairių nuomonės, stėjo savanoriais į kariuomenę vieni anksčiau, kiti vėliau — per išstus 1919 metus ir kiek mažiau 1920 metais. Moksleivis ar kaimo pusbernį susižavėjo šautuvu, nuotykiams, kareiviu — Tėvynės išva-duotojo garbe. Vieną kitą kumetį ar grįteliną suviliojo pažadėtas nuosavybės žemės sklypas. Stėjo savanoriais ir kiek apsišvietę ūkininkai ir nedidelė dalis miestėlėnų, kuriems mieste nebuvo kas veikti. Tokiu būdu atsišaukimą paskelbus, savanoriais į Lietuvos kariuomenę per ilgesnį laiką įstojo 12.000 vyrų. Tatau buvo ne-daug — kovingai kariuomenei sudaryti per mažą.

Mat, anuo laiku tautos patriotizmas dar nebuvo išbujęs, o aplinkybės ir istorinės vergijos — okupacijos įtaka dar stipriai veikė į eilinio žmogaus galvoseną. Palyginimui priminsiu, kad 1944 m. pavasarį, kai gen. Plechavičius organizavo vadinamą Viet. Rinktinę, tai į ją tik vienos savaitės bėgy įstojo 21.000 vyrų. Būtų buvę dar žymiai daugiau, bet jau nepriėmė. Čia, suprantama, buvo išdava Nepr. Lietuvos išugdyto Tėvynės meilės jausmo.

PIRMOJI MOBILIZACIJA

Pirmąjį kariuomenei pagrindą sudarė grįžę iš Rusijos kariai ir savanoriai. 1919 m. sausio 15 d. buvo paskelbta karininkų ir puskarininkų mobilizacija. Dabar Lietuvos kariuomenė jau užėmė frontus, teturėdama nepilnus 2 pėst. pulkus ir tik pradėtas formuoti 2 ats. pėst. batalijonus. Taigi tik tiek tebuvo tada savanorių.

1919 m. kovo mėn. visą mūsų kariuomenę tesudarė viena brigada, susidedanti iš 2 pėst. pulkų, ir 2 ats. batalijonų. Kad papildytų ginkluotąsias pajėgas, 1919 m. kovo 5 d. buvo paskelbtas naujokų šaukimas, t.y. jau žmonės buvo prievartai imami. Vykstant kovoms, naujokai buvo skubiai mokomi ir jų pačių metų liepos mėn. kariuomenė jau turėjo 3 pėst. pulkus ir 7 ats. pėst. batalijonus, kurie vėliau buvo paversti į pulkus. Be to, buvo 10 artilerijos baterijų ir kitoki pagelbiniai įvairių ginklų rūšių daliniai. 1920 m. mūsų kariuomenę jau sudarė 4 pėst. divizijos iš 12 pėst. pulkų, 4 artilerijos pulkai, 3 kavalerijos pulkai ir įvairūs kitų ginklų rūšių daliniai.

Kaip matome, kariuomenė gana sparčiai augo, nors frontuose ir vyko karo veiksmas. Jei kariuomenė būtų pradėta organizuoti ankščiau, tai greičiau ji būtų sustiprėjusi, ir Vilniaus mes tikriausiai nebūtume praradę.

Nepriklausomybės kovų pabaigoje mūsų kariuomenė jau viršijo 80.000 vyrų armiją, o jos sudėtyje buvo visos ginklų rūšys, net truputis tankų, šarvuotų automobilių bei traukinių, karo technikos dalys ir nedidelė aviacija. Jos apginklavimas jau atitiko anų laikų reikalavimus. Veikė ir visos tarnybos, palyginti, neblogo ap-rūpinamos kariuomenė.

"SLAPTASIS" GINKLAS

Taigi ši negausi skaičiumi, gana silpna ginkluota ir labai prastai apmokyta bei maitinama mūsų kariuomenė išstus dvejus metus narsiai kovėsi prieš skaitlingus bolševikus, bermontininkus ir lenkus. Ir ji laimėjo, nes turėjo "slaptą" ir patį svarbiausį ginklą — didžiąją Tėvynės meilę. Tik šis ginklas padėjo apginti savo gimtąją žemę.

Per mūsų valstybines bei tautines šventes retai teprisimenamas, dažniausiai ir visai nepamainimas tikrasis Lietuvos nepriklausomybės kūrėjas — pilkasis anų laikų Lietuvos kareivėlis. Nepriklausomoje Lietuvoje dėkinga tauta savo sūnų kančią ir pralietą kraują dėl Tėvynės laisvės kasmet lapkričio 23 dieną pagerbdavo, nusi-lenkdama ir sukradama maldas bei vainikus prie Nežinomojo Ka-

"ATŽALOS"
SPEKTAKLIUI ARTĖJANT"M.P." BENDRADARBIO PASIKALBĖJIMAS
SU REŽISORE K. DAUGUVIETYTE

"Atžalos" teatro kolektyvą radau repetuojantį vieną vakarą Sydnejaus Lietuvių Namuose, Redferne.

— Tai kaip, — meluoti, ar visuomet sakyti teisybę? — klausia protingai atrodančios Renigienės Rauličkis. Tokio jo klausimo užklupta, ji mėgina aiškinti,

kad teisybė nelygi teisybei. Kad tai, ką mes savo santykiuose prastai laikome teisybe, dažniausiai tėra tik tariama teisybė, tik-tai dalis teisybės, kuri nenušviečia esmės, ir dažnai išsiskia malonų "sprogimą".

K. DAUGUVIETYTĖ — SNIUKŠTIENĖ
Foto: E. Dryža

Intryga repetuojamo veikalo rėmuose vystėsi toliau, kol, radęs progą, užkalbinau ir režisuoja-nčią ir vaidinančią poniją K. Dauguvietytę — Sniukštienę.

— Išleisti spektaklį į sceną nėra taip jau labai lengva. Niekuomet ir niekur nebuvo ir nėra lengva. Neskaitant daug laiko ir pastangų, reikalingų paties veikalo surepavimui, mūsų sąlygose tas darbas, kaip ir kiekvienas kitas, išsivystęs mūsų veiklos pasireiškimas, susiduria su eile kliūčių, kurias tenka nugalėti.

Susirasti veikala, surinkti žmones, kurie sugebėtų vaidinti ir galėtų bei norėtų savo laisvalaikius pašvęsti repetacijoms, gauti pakankiamą salę, dekoracijas, baldus... tai vis kliūtys, kurias tenka nugalėti. Pagaliau ateina to darbo apvainikavimas — spektaklis. Pirmas ir ... paskutinis. Geriausia atvejų — dar vienas.

Mūsų žiūrovai, reikia pripažinti, yra gana kritiškai nusiteikę. Gerai, kad neprimia pelų už grūdus. Norėtusi, tačiau, truputį su-pratimu paremto atlaidumo. Derėtų žinoti, kad scenoje, kurioje esame spektaklio metu, vaikišciojame veik kaip taisyklė pirmą kartą. Vis dar neturėdami savos salės su scena ir naudodamiesi svetimomis patalpomis, neturime galimybės nei vienai rimtai gyveniminei repeticijai. Tokia "prabanga" mums per brangiai kainuotų.

Kaip žiūrovas, eidamas į spektaklį, nežino, ką pamatys uždan-gai pakilus, taip dažniausiai ir reivio kapo.

Švėsdami Kariuomenės Dieną, lenkiamie galvas prieš mūsų karius ir didžiuojamės jų žygiais. Pažvelgę atgal ir bešališkai vertindami netolimą praeitį, mes išdžiai tariame, kad Nepriklausomybės metu vis dėlto esame labai daug nuveikę ūkiško, kultūrinio ir socialinio gyvenimo srityse. Jei nebūtume turėję savos kariuomenės, nebūtume 20 metų gyvenę nepriklausomai. Gal dabar jau nebūtų ir Lietuvos vardo.

Žinodami, kad jau ištisą 14 metų mūsų broliai Tėvynėje grumiasi su žiauriau pavergėju dėl krašto laisvės, mes, nedidelė tautos dalis tremtyje, būkime jų verti.

V.S.

veikalai, kuriuos esamose sąlygose įstengtumėm pastatyti, dažnai yra nebeaktualūs. Pavyzdžiui, P. Vaidiūno komedijos. Išėivijoj parašytų scenos veikalų yra labai nedaug. Paskutiniame mūsų pastatyme matėte V. Alanto "Visuomenės Veikėjus". Teko skaityti dar vieną kitą, tačiau neradome tokio, kurį galėtumėm imtis statyti. Norėtusi, aišku, išeiti į sceną su Krėvės "Šarūnu" ar Mykaloičio — Putino "Valdovo Sūnum". Užtenka, tačiau, pagalvoti apie tų veikalų pastatymui reikalingus kostiumus, dekoracijas, veikėjų skaičių, kad tuoj pat tos minties atsiskaitum.

— Sutinku, kad retai su savo pastatymais pasirodome. Bet, matote, veikalo paruošimas užima daug laiko. Žmonės visi dirba, gyvena išsisklaidę. Po didelių pastangų pavyksta susirinkti repetacijom vos du sykių į savaitę. Idealių patalpų darbai neturime. Ačiū Sydnejaus Lietuvių Namų Valdybai, kuri stengiasi mums šiuo reikalu padėti. Renkamės tuose namuose syki savaitėje, po darbo. Sunkiai, tačiau, vyksta išsisklaidę ar tai nuo gatvės triukšmo, ar nuo kitos tuo pat metu gretimuose kambariuose vykstančios veiklos garsų. Savaitgalį repetuojame mano bute. Čia, nors ramu, bet ankšta. Tos visos aplinkybės repetacijų laiką gerokai užilgina. Ir taip kol kas įstengiamo paruošti tikrai vieną pastatymą į metus. Norėtumėm padidinti tą skaičių. Ateitis parodys, ar mums tas pavyks.

Ar yra Sydnejuje žmonių aktorijų kolektyvai sudaryti?

— Aišku, kad yra. Žmonės, kurie sutinka vaidinti, pavyzdin-gai lankosi repetacijose. Gal vienam kitam trūksta įgudimo, tačiau, laikui slenkant ir stengiantis nuolatos dirbti su tais pačiais žmonėmis, progresuojame.

Ar Sydnejaus lietuvių visuomenė pakankamai domisi teatru ir jo pastangas įvertina?

— Ne įvertinimo įieškodami tą darbą dirbame. Imamės jo todėl, kad jį mėgstame. Antra vertus, tikimės įnešą juo mažą duoklę į savo bendruomenės kultūrinį gyvenimą. Žiūrovai, aišku, yra neatskirama teatro dalis. Nebus žiūrovų — nebus teatro. Lietuvių teatrą mėgstą, ir mes iki šiol žiūrovų netrūkome. Kas be ko, galėtų jų būti daugiau. Esu tikra, kad yra Sydnejuje lietuvių, kurie nėra matę nei vieno mūsų spektaklio. O norėtusi, kad tokių nebūtų.

Bendrai šnekan, mūsų teatro ateitis priklauso ne vien nuo mūsų, vaidinančių, pastangų, bet nuo visų mūsų bendruomenės narių. Jei savo atsilankymu jie rodytų norą tokį teatrą turėti, mes skaitysime savo pareigą jiems tą teatrą duoti.

Galvodama apie artėjantį spektaklį, norėčiau pasinaudoti šia proga ir prašyti žiūrovų bendradarbiavimo.

Kiekvieno veiksmo pirmieji žodžiai yra reikšmingi. Įdomi veikalo struktūra reikalauja akcijos tuoj pat veiksmui prasidėjus. Nėra to tarpo, per kurį, pakilus uždangai, galima palaukti, kol nutilis salės triukšmas. Prašyčiau, todėl, žiūrovų laikui susėsti į vietas ir baigti pokalbius po trečio skambučio.

Dėkodama visiems, mums ši spektaklį ruošiant padėjusiems, tariau "Iki pasimatymo" gruodžio septintąją — baigė rež. K. Dauguvietytę.

x x x

Poilsui prisidė kolektyvo nariai gesino cigaretes ir vėl grupavosi apie stalą kelioms minutėms nutrukusiam veikalo kelioms problemoms sprendimui testuoti.

Ro.

J. Strautins

5-TH FLOOR

306 The Causeway

MELBOURNE

X X X

SIUNTINIAI I LIETUVĄ

PO SUETIMAIŠ ISTATYMAIS

SKAITYTOJŲ LAIŠKAI

MOSŲ APSISPREDIMAS

Šį kartą noriu pasidalinti mintimis su tautiečiais, jau priėmusiais Australijos pilietybę. Mūsų skaičius laikui bėgant auga, o drauge su tuo didėja ir mūsų įtaka į Australijos gyvenimo eigą. Šiuo metu, kada artėja rinkimai į Australijos Federalinį Parlamentą (lapkričio 22 d.) o ypač sekant australų spaudą tuo reikalu, matosi, kokią didelę reikšmę mes pradedame įgyti Australijos politinio ir ūkinio gyvenimo vairavime.

Daugelyje rinkiminių rajonų australų balsuotojų skaičiai yra pasidalinę beveik pusiau į keli šimtai imigrantų balsų nulems rinkimų laimėjimą. Šis faktas rodo, kad imigrantų balsai gali nulemti, prie dabartinės padėties, kas valdys Australiją. Be abejo, tai yra labai didelė atsakomybė mums, ir mes turime į šį reikalą labai rimtai žiūrėti.

Taip, tai yra reta proga, kad maža žmonių grupė būdama vieninga, gali turėti tokį milžinišką įtaką istorinės reikšmės įvykių eigai.

Mes šią savo privilegiją padėti turėtume išnaudoti dviem geriem tikslams. Pirmiausia, mūsų balsavimo rezultatai turi atitolinti komunizmo pavojų nuo Australijos, dėl ko mes buvome priversti palikti savo kraštą, namus ir artimuosius. Antras svarbus balsavimo tikslas — siekti lygiateisių piliiečių padėties praktiškai gyvenime. Turėti lygias teises tik ant popieriaus — neužtenka.

Pirmoje eilėje aš noriu panagrinėti trumpai, kas mums trukdo būti lygiateisiais piliiečiais.

Priėmus pilietybę, mes nepaste-

bėjome jokių praktiškų pasikeitimų savo gyvenime. Darbovietėse dažniausiai mes pasileikame naujais australais ir pilietybę priėmus. Mus dažnai skiria į prastę darbą, nežiūrint sugebėjimų, mums būna daromos klūtys gauti geriau apmokamus darbus, o darbu sumažėjus naujajį australų bando atleisti pirmąjį iš darbo. Bedarbių tarpe didžiausią skaičių procentaliai sudaro imigrantai. O čia mes dažnai matome, kad vis dėlto mūsų teisių siaurintojas yra ne darbdavys, bet profesinės sąjungos. Kur profesinėse sąjungose komunistų įtaka yra didelė, ten imigrantų reikalai dar blogesnėje padėtyje.

Savos rūšies unijų sąjungą sudaro A.L.P., tai yra Dr. Evatt vadovaujama darbiečių partija. Jūs, tur būt, visi prisimenate tą laiką, kada darbiečių partijai įvyko skilimas. Dalis darbiečių partijos narių norėjo pradėti intensyvią kovą prieš komunistų įtaką unijose, bet Dr. Evatt su savo šalininkais pasipriešino, ir prieškomunistiškai nusistatę partijos nariai buvo pašalinti iš partijos. Šis faktas rodo, kad darbiečių partija šiuo žingsniu sąmoningai ar nesąmoningai pasitarnavo komunistams. Jei darbiečių partijos unijų vadovybės norėtų sustabdyti imigrantų skriaudimą darbovietėse, tai tas būtų senai padaryta tik piršto mostelėjimu. Bet to nedaroma. Daug kur unijos nepatenkintos, kad imigrantai yra nusistatę prieš komunistus ir tik dėlto imigrantai skriaudžiami. Iki šiol, suprantama, jie galėjo su mumis nesiskaityti, nes mes neturėjome balsavimo teisės —

praktiško politinio svorio.

Taigi per šiuos rinkimus mes turime geriausią progą parodyti, ko mes norime ir kam nepritariame. Balsavimo rezultatai, mano manymu, turi būti ta lazda, kuri darbiečių partiją ir unijas privers keisti politiką imigrantų atžvilgiu ir nutraukti komunistų rėmimą.

Mano tikslas — nėra leisti į plačius nagrinėjimus partijų programų. Aš norėjau tik atkreipti dėmesį į dvi aukščiau suminėtas problemas, kurios, mano manymu, darant rinkiminius apsisprendimus, šiandieną mums turėtų būti svarbiausios.

Savo teisių reikaluose mes jau daug ką esame laimėję, ir, jei būsim vieningi, tikrai galėsime pasidaryti lygiateisiais piliiečiais, nes kraudžiamais nei darbovietėse, nei kasdienybėje.

V. Bagočius

Malonus p. Redaktorius,

Gal ir neblogai, kad Jūsų redguojamas laikraštis išimtinai rūpinasi ir rašo tik apie lietuviškus reikalus, tačiau čia prašau patalpinti keletą mano minčių ir apie vieną aktualiją, kuri š.m. lapkričio 22 d. vyks visoje Australijoje — kitaip sakant, apie ateinančius rinkimus į Australijos seimą (parlamentą) ir senatą.

Daugelis lietuvių jau gavo pilietybę. Jie jau gali dalyvauti rinkimuose. Manau, kad mums visiems rūpi, kas valdys šį kraštą, nes mes čia jau senai gyvename ir, atrodo, dar gyvenime. Man regis, kad ir mes turime pri-

sidėti prie geriausios valdžios išrinkimo, kad gautume geresnes čia gyvenimo sąlygas, o, be to, ir Lietuvos laisvinimo reikalai nuo to nenukentėtų.

Kaip žinome, mes čia, Australijoje, turime keturias politines partijas: liberalų ir ūkininkų (country) partijų koaliciją, darbo, demokratine darbo ir komunistų partijas. Apie komunistus mums neverta net ir kalbėti, nes jie yra aiškūs mūsų priešai. Demokratinė darbo partija yra nedidelė nuo darbiečių atskilusi šaka, kuri greičiausia nepraves į parlamentą nė vieno atstovo. Nors jos programa gal ir būtų mums arčiausia prie širdies, bet, man rodosi, kad už ją balsuoti vistiek nereikėtų, kadangi ji rinkimų rezultatų nenulems. Taigi lieka tik liberalų ir darbiečių partijos.

Liberalams valdant mes jau gyvename ilgą laiką. Per daug skystis, žinoma, jais negalime. Ši vyriausybė yra gana griežta komunistų atžvilgiu, bet vidaus politikoje, ypač ūkio srityje, neturtingam darbininkui, kokių iš mūsų daugiausia yra, nelabai padeda. Kaip žinome, šią partiją daugiausia palaiko turtingesnis gyventojų sluoksnis. Paskutiniu metu, man rodosi, liberalai privėdė prie to, kad atsirado bedarbių, kuri vis didėja.

Jeigu būtų išrinkti darbiečiai, tai, atrodo, būtų darbo žmogui geriau. Nors pinigai gal ir kristų, bet gi dauguma mūsų, apart skolų, pinigų nei neturi. Daugias iš mūsų siūlyčiau darbiečių partijos vadu, kad jis, sako, simpatizuoja komunistams. Man rodosi, kad čia nėra daug tiesos: jis gal tik simpatizuoja todėl, kad nori gauti

OKUPUOTOJ LIETUVOJ

IS "ELTOS", VILNIAUS RADIOJO IR KITŲ SALTINIŲ

MIRĖ STASYS AUDEJUS

Spalio 16 dieną Vilniuje mirė Stasys Audėjus, buvęs Lietuvos Valstybės Operos solistas keletą pirmųjų Lietuvos operos veikimo metų.

1906 metais, pirmajame Miko Petrausko operos "Birutės" vaidinime Vilniuje Stasys Audėjus dainavo Birutės brolio rolę. Lietuvos valstybinėje operoje jis dalyvavo kaip solistas (bosas) iki 1927 metų. Paskui jis išvyko į Vilnių savo gimtinę, dalyvavo lietuviškuose koncertuose "Vaidilos" teatre, o Vilniui vėl grįžus prie Lietuvos, dar kurį laiką dainavo operoje. Po karo dar dainavo kaip solistas filharmonijoje. Mirė 70 metų amžiaus.

kairiųjų pažiūrų žmonių balsus.

Aš čia neagituojau, už kurią partiją reikia balsuoti, o tik pareiškiau savo nuomonę. Aš tikiu, kad kiekvienas lietuvis rinkėjas, eidamas prie rinkiminių urnų, turės savo nuomonę.

Reiškiu tikrą pagarbą

Alf. Banaitis

Redakcijos pastaba: M.P. redakcija gauna daug laišku, kuriuose siūloma rinkti vieną ar kitą Australijoje egzistuojančią partiją. Kadangi šiuo atžvilgiu redakcija nori likti nuošaly, tai tede da tik šiuos du žiek tiek priešiškų nuotaukų laiškus rinkiminiu klausimu. Skaitytojai patys yra pakankamai politiškai sąmoningi, todėl ir nereikalingi pamokų.

PERMAINOS VILNISKĖJE VALDŽIOJE

Spalio 17 dieną paskelbta eilė pakeitimų vilniskėje valdžioje.

Jonas Laupinaitis atleistas iš respublikinio Valstybinės plano komisijos pirmininko pareigų, tačiau atleidimo įsakyme jis tebevardinamas ministro pirmininko pavaduotoju.

Aleksandras Drobnyš, anksčiau buvęs ilgą laiką finansų ministro pareigose, pastaruoju metu buvęs ministro pirmininko pavaduotojas, iš pavaduotojo pareigų atleistas ir paskirtas valstybinės plano komisijos pirmininku, vietoj J. Laurinaičio.

Aleksiejus Čistiakovas atleistas iš ministro pirmininko pavaduotojo pareigų ir paskirtas Liaudies ūkio Tarybos ("Sovnarchozo") pavaduotoju, paliekant ir ministrų tarybos nariu ("ministru be portfelio").

Prieš kiek laiko buvo pakeistas ir Liaudies ūkio Tarybos pirmininkas: E. Ozarskis iš tų pareigų buvo atleistas ir tuo tarpu neminimas jokiame naujose pareigose (nors turėtų būti vienas iš pirmųjų ministro pirmininko pavaduotojų). Jo vietoj Liaudies ūkio Tarybos pirmininku buvo paskirtas Ksaveras Kairys.

Iš ministro pirmininko pavaduotojo pareigų atleisti, "ryšium su perėjimu į kitą darbą", Juozas Grigalavičius ir Petras Levickis, kuris ministrų taryboje atsirado 1956 metų pradžioje. Levickis buvo premjero pavaduotojas daugiasia žemės ūkio reikalais.

MURRAY'S HEALTH FOOD STORES

91 Darlinghurst Road., Kings Cross, Sydney, N.S.W. Telef.: FA 5195

Vienintelė autorizuota firma Australijoje galinti siųsti siuntinius tiesiog Jūsų giminiams į Lietuvą, Latviją, Estiją ir U.S.S.R. Supirkę prekes Jūs patys pristatysite mums su pirkimo kvitais. SUPIRKdami PATYS — MATOTE KĄ PERKATE, O JOSŲ GIMINIS GAUS TAL, KĄ JOS PASIUSITE.

Vilnioniai siūlai taip pat siunčiami — 50% multo.

Siuntinio svoris 11 lbs. (Australijos pašto taisyklės), bet Jūs galite vienu metu išsiųsti neribotą skaičių siuntinių. Mes išsiunčiame Jūsų siuntinius JŲSŲ GIMINEMS TIESIOG Į U.S.S.R. BE PERPAKAVIMO IR VISOS PAŠTO ISLAIDOS TIK £ 1.2.3, plus kitos išlaidos. Jūsų siuntiniai, be to, pasiekės Jūsų artimuosius PIGIAU, GREIČIAU IR GERESNIAIME STOVYJE. Apytikriai pristatome per 2-2½ mėnesio.

Siuntiniai iki 11 lbs. siunčiami taip pat ir ORO PAŠTU. ORO PAŠTO PRIMOKĖJIMAI TIK 14 ŠIL. UŽ 1 LBS., PLUS KITOS ISLAIDOS. Siuntiniai gali būti vien vaistų, ar medžiagų ir vaistų kartu, MES GARANTUOJAME JOSŲ SIUNTINIŲ PRISTATYMĄ ARTIMIESIEMS Į U.S.S.R. BE PAPILDOMO PRISTATYMO MOKESCIO. Per 12 metų nežuvo nė vienas siuntinys. JOSŲ SIUNTINIAI yra pilnai APDRAUSTI, įskaitant prekes ir mokesčius (išskyrus pašto išlaidas). Mes siunčiame siuntinius KIEKVIENĄ DIENĄ PAŠTU, o ne LAIVAIS. Mes neturime ryšio nei su Londonu nei su Svedija. Dėmesio: TIESUS KELIAS YRA PIGIAUSIAS KELIAS!!!

Atidaryta kasdien nuo 8.30 val. ryto iki 4.30 val. p.p. Šeštadieniais nuo 8.30 iki 12 val.

AGENTAI:

SYDNEY: M. & N. PEKIC. 143 CABRAMATTA RD., CABRAMATTA, N.S.W. TEL. UB 2082
NEWCASTLE: FRY'S DELICATESSEN, 557 HUNTER ST., NEWCASTLE, N.S.W. TEL. B 3596
PERTH: S. & L. FURNISHERS, 229 NEWCASTLE ST., PERTH, W.A.

PIGIAUSIAI IR GREIČIAUSIAI PACIŲ SUPIRKTI SIUNTINIAI SIUNČIAMIS PER

„ROMUVA“ OVERSEAS PARCEL SERVICE

SAV. L. VACBERGAS
36 WALPOLE ST., KEW, VIC.
TEL. WM 6032

AR PAGALVOJAI,

kiek laiko keliauja siuntinys į Lietuvą. Nors Kalėdos ir Naujieji metai mums atrodo dar toli, tačiau dabar pats laikas siųsti dovanas, jei nori, kad jos pasiektų adresatus šventėms. Mes siunčiame siuntinius tiek Lietuvon, tiek ir į kitus kraštus. Persiunčiame visokių rūšių vaistus, medžiagas, maisto produktus ir kitas prekes iš savo turimų sandėlių. Patarnavimas atliekamas greit ir pigiai. Siuntinių pristatymas garantuotas. Mūsų firma jau Londone veikia nuo 1946 metų. Mūsų ilgametė patirtis ir mūsų sąžiningumas yra žinomas nuo seniai. Reikalaukite mūsų kainoraščių ir rašykite mums su pasitikėjimu.

P & B Supply Centre Ltd.

8a Thurloe Place, London S.W.7

Mums reikalingi lietuviai — agentai Australijoje.

PŪKINĖS KALDROS

PLUNKSNINIAI MATRACAI, PAGALVES, LOVOS SKALBINIAI, kaip įplai ir užvalkalai 63" (160 cm.) platumo, galima gauti firmoje

ROSE

38 WASHINGTON STREET, BEXLEY, N.S.W.

Rockdale stotis. Tel.: LW 1220
SKYRIUS: Flemings Corner Shop, 181 Queen St., St. Marys, N.S.W.
Mūsų atstovas Jus aplankys kiekvienu metu.
Prekės duodamos ir išsimokėjimui. Mes kalbame vokiškai.

"LIETUVIS PAS LIETUVI" — SAVI PAS SAVUS —
TRUMPIAUSIAS KELIAS Į LIETUVĄ IS AUSTRALIJOS PER LONDONĄ.

VISI MES džiaugiamės, jei gauname gražią dovaną. Bet jei jūs taip pat norite kam nors padaryti džiaugsmą su dovaną ir negalite to atlikti, tai tada prašote ką nors iš artimųjų ar draugų, kad tai atliktų. Jei ruošiesi siųsti dovaną į Tėvynę ir nori, kad ji jiems būtų tikrai vertinga ir naudinga ir, be to, jums neįstuštintų kišenės, pilnai su lietuvišku pasitikėjimu rašykite: "TAURAS" SIUNTINIŲ BENDROVĖ,

(A. BRIEDIS) 88, GOLDSMITH AVE., LONDON, W. 3. ENGLAND. Pradėję, užtikrinu, niekada nebenorėsite skartis su "TAURU". Prašykite kainoraščių ir pavyzdžių. Jieškomie atstovai Australijoje.

SPECIALUS KALĖDINIS PASIŪLYMAS

I ČIA PAT PATEIKIAMŲJŲ SIUNTINIŲ KAINAS ĮSKAITYTA RUSŲ IMAMI MOKESCIAI, PAŠTO PERSIUNTIMAS IR KITOKIE MOKĖJIMAI. PIRKEJAS NEMOKA JOKIŲ MOKESCŲ!

SIUNTINYS VYRAMS

SVORIS 10 LBS. KAINA A £ 13.12,-

1. 3 jarda storos, labai stiprios vilnonės medžiagos vyriškam paltui. Spalvos: tamsiai mėlyna, lygi (5½ lbs) arba tamsiai pilka (6½ lbs).
2. 3½ jardo vilnonės medžiagos vyriškam kostiumui. Spalvos: tamsiai mėlyna lygi, arba tamsiai mėlyna, arba ruda dryžuota.
3. 1 vyriškas, apvalia atverčiama apikakle storas megztinis, ilgomis rankovėmis, geros kokybės.
4. 3 špūlės siūlų.

SIUNTINYS MOTERIMS

SVORIS 10 LBS. KAINA A £ 13.12,-

1. 3 jarda vilnonės medžiagos moteriškam paltui. Spalvos: tamsiai mėlyna, mėlyna, ruda arba žalia.
2. 4½ jardo rayon medžiagos suknelė. Įvairių spalvų.
3. 1 moteriškas škotškos vilnos megztinis (cardigan) ilgomis rankovėmis. Geros kokybės, įvairių spalvų.
4. 3 špūlės siūlų.

PAIREIKALAVUS TUOJ PAT

SIUNČIAME MEDŽIAGŲ PAVYZDŽIUS

Jeigu Jūs pridėsite prie siuntinio prekių

iš mūsų kainoraščio, Jūs mokėsite

TIK UŽ PREKES

ir nebus reikalaujami

JOKIE KITI MOKESCIAI.

RASYKITE LIETUVIAMS JAU GERAI

PAŽISTAMAI FIRMAI:

BROWNEJONES

* LIETUVIŲ SKYRIUS *

1, NORFOLK PLACE, LONDON, W.2

Tel. PADDington 2797

SPORTAS

Redaguoja Antanas Laukaitis

Adresas: 4 Chisholm Ave., Belmore, N.S.W. Tel.: UW 4948

Sporto Istorija

PIRMOSIOS SPORTINĖS ŽAIDYNĖS

Sportinių žaidynių pradžia, ne-skaitant senovės Kinijos sportinių varžybų, prasidėjo antikinėje Graikijoje. Čia mūsų dienų sportinis supratimas glaudžiai rišosi su religiniu ir kultūriniu gyvenimu. Maždaug 1000 metų prieš Kristaus gimimą netoli dabartinio Olimpijos miesto buvo Heros šventovė ir nemažas gyventojais miestas. Ten, istorijos minima, prasidėjo įvairių rungtinių atletikos varžybų. Pirmosios istorijoje minimos bėgimo rungtynės įvyko tarp Pelopso ir Oenamono.

776 metais pr. Kr., tai yra prieš 2734 metus, Spartos valstybei susitaikius su Elio valstybe, jų karaliai Lycurgus ir Ipitus padarė šventąsias paliaubas, kurių metu jie suruošė didesnio masto sportines varžybas, įvykusias prie Olimpo kalno, Elio lygumose, vakarų Peleponese. Graikijos istorijoje yra užregistruota 293 senovės olimpiados, bet, manoma, kad jų buvo dar daugiau. Olimpinį žaidynių laikas buvo taikos laikas visoje Graikijoje, o tų varžybų vieta Olimpija — šventa ir neliečiama vieta. Olimpijos varžybose dalyvaudavo visi įžymieji ir gerieji to laiko sportininkai, nežiūrint jų kilmės ir luomo. Plečiantis senovės sportiniam žaidimams prie Olimpo kalno, atsirado tiek daug gerų to laiko sportininkų, kad jie prieš kiekvienas varžybas, įvykstančias kas keturi metai, apie dešimtį mėnesių turėdavo ruoštis specialiose stovyklose ir iš ten į Olimpiją patekdavo tik patys geriausi. Olimpijos varžybose galėdavo dalyvauti tik vyrai, kai moterims nebuvo leidžiama net jas stebėti, o neklaudžoms gresdavo mirties bausmė, kas istorijoje yra net keliais atvejais užregistruota.

Senovės Graikijoje išsilavinusi ir kultūringi žmogum būdavo skaitomas tas, kas galėdavo greitai bėgti, toli numesti ietį, gerai

RUSŲ LIBERALĖJIMAS

George Fisher parašė, o Harvardo universiteto leidykla išleido, knygą, pavadintą "Russian Liberalism" vardu, kurioje telpa rusišką liberalizmo istorija nuo 1860 iki 1905 metų. Knygoje yra bandoma atsakyti į klausimus: kaip prieškomunistinės Rusijos liberalai skyrėsi nuo vakariečių.

PATRIA O.P.S.

50 STATION PLACE,
SUNSHINE, VIC.
Tel.: MM 1176
H. LOMP, 300 ISLINGTON RD.,
PROSPET, S.A.

Biurai veikia nuo
9 val. ryto iki 9 v.v.

DĖMESIO! Kalėdiniam maisto oro pašto siuntiniams duodama 33% nuolaida ir vaistų su rūbais 20%.

Svoris iki 44 lbs.
Melbourne ir Adelaidėj siuntinius iki 44 lbs. galime atsiimti iš Jūsų namų.

Laivas išplaukia lapkričio 8 d.

šokti į aukštį ir toli o taip pat būti fiziniai pajėgus. Daug kartų keitėsi ir pagaliau įsigalėjo nuolatinė Olimpijos žaidynių programa, susidėjusi: iš vienos stadijos bėgimo (stadiono tako bėgimo ilgis būdavo apie 192 metrus), dromos (dvi stadijos apie 385 m.), diaulos (ilgis apie 24 stadijų, apie 43 km. bėgimas), dolichos — penkiakovės (šuoilis į toli, bėgimas, imtynės, ietis ir disko metimas), kumščių kovos, penkračionio, sudariusio imtynių ir kumščių kovas, bėgimo pilnoje kovos aprangoje ir arklių su karo vežimėliais lenktynių. Tikslų to meto rezultatų nėra išlikę, tik yra žinoma, jog jie buvo nustatomi kitokiu būdu negu dabar.

572 m. pr. Kr. didieji senovės graikų išminčiai, matydami to meto sportinę reikšmę Graikijos vyrams, paskelbė pagrindinį dėsni, sakydami, jog žmogaus kūnas ir jo fizinis auklėjimas turi lygiai tą pačią reikšmę, kaip ir žmogaus sielos ir vidujinių savybių tobulinimas. Šios ir panašios tų garsiųjų vyrų skelbtos idėjos išliko iki šių dienų, kai tuo tarpu senovės Graikijos laisvė ir politinis gyvenimas keitėsi. Makedonijoje, Romos imperijos laikais, išliko Olimpijos sportinių idėjų šventyklos ir stadionai, kurie Graikijai priminė jos laisvės. Pilypas Makedonietis ir Neronas yra tarp tų vyrų, kurie savo raštuose mini tą Olimpijos reikšmę graikams. Pasakytinio senovės Graikijos olimpiada įvyko 393 m. pr. Kr. Sekančiais metais Bizantijos Imperatorius Teodozijus I, uždraudęs garbinti Dzeusą, panaikino ir Olimpijos varžybas.

SENOVĖS STADIONAI IR GIMNAZIJOS

Pats pagrindinis Olimpijos miestas stadionas buvo gana didelis ir turėjo apie 40.000 sėdimų vietų. Be atvirų sporto stadionų senovės Graikijoje ir vėliau Romos Imperijoje buvo gimnazijos — gimnasion, iš graikiško žodžio gimnasion — fizinio auklėjimo ir vėliau filosofų susirinkimo vieta. Tai viešosios ir privatinės mokyklos, kuriose, be kitų dalykų, buvo mokomasi ir treniruojamasi sporte. Gimnazijose visi vyrai rungtyniaudavo nuogi — gymnos, iš ko ir kilo šis žodis. Atletinėms varžyboms, kurios daugiausia varžovus gaudavo iš šių gimnazijų, buvo skiriama didelė reikšmė ir gimnazijose, šalia sportinės veiklos, jungdavosi visos to laiko socialinės ir kultūrinės gyvenimas. Ilgainiui prie gimnazijų buvo statomi priestatai, kuriuose įsikūrė senovės fizinės kultūros — aukštojo mokslo ir medicinos mokyklos, kuriose filosofai ir sofistai jau vyresniojo amžiaus žmonės skaitydavo paskaitas ir mokinius supažindindavo su aukštojo mokslo pagrindais. Jauni žmonės pirmoje eilėje gaudavo fizinį auklėjimą ir tik tada pagal pačių norą ir sugebėjimus galėdavo toliau mokintis muzikos, filoso-

fijos, medicinos ir kitų mokslų.

Atėnuose patios žymiausios gimnazijos buvo: Academia, Lyceum ir Cynosarges, kuriose savo mokslus skelbė to laiko žinomiausi filosofai: Platonas, dėstė Academiaj, o Aristotelis — Lyceume. Platonas, kalbėdamas apie fizinį auklėjimą, daugiausia dėmesio skyrė gimnastikai ir, pagal Platono pasisakymą — sofistas Prodicus pirmasis įrodė gimnastikos naudą sveikatai. Pats būdamas silpnos sveikatos, jis suformavo pradinis gimnastikos metodus, kuriuos vėliau patobulino Hipokratas.

Pas senovės romėnus gimnastika ir fizinė kultūra nebuvo taip populiari, kaip pas graikus, nes jie skaitė, jog pagrindinis dėsni fiziniam auklėjime yra varžybos. Pirmąją, panašią į graikų, gimnaziją įsteigė Neronas ir antrąją — Commodus. Vienas iš paskutiniųjų garsiųjų romėnų rašytojų, satyrikas Decimus Iunius Iuvenalis, gyv. 60-140 metų po Kr. gim., yra esukūręs garsųjį, iki šių dienų plačiai vartojamą posakį: "MENS SANA IN CORPORE SANO — SVEIKA SIELA — SVEIKAME KŪNE."

SENOVĖS SPORTININKAI

Senovės sportinėse varžybose galėdavo dalyvauti lygiai turtin-gieji, kaip ir vargšai, jeigu jie būdavo geri sportininkai. Maždaug apie 5-tą šimtmetį pr. Kr. g. sportinės varžybose atsirado taip vadinami profesionalai. Tai buvo žemesniųjų klasių geri sportininkai, tarp kurių buvo daromos varžybos. Aukštesniojo luomo varžovai daugiausia tarp savęs varžydavosi dėl garbės, be užmo-kiesnio ir su žemesniais nenorė-davo drauge rungtyniauti. Šiems samdomiems, o kartais ir turtin-giems atletams būdavo speciali dieta, kurią nustatydavo to laiko išmintingieji žmonės ir gydytojai. Varžybų dalyvių amžius daugiausia būdavo iki 35 metų ir, jei to laiko dalyviui nepasisekdavo at-siekti žymesnių laimėjimų, tai jis toliau negalėdavo dalyvauti var-

žybose. Prieš didžiąsias varžybas ir po jų visada būdavo meldžia-masi ir aukojama aukos ano me-to dievams. Pirmą kartą 186 m. pr. Kr. Romoje buvo pristatyti graikų atletai, kurie varžėsi su romėnais. Tų laikų graikų sportininkai buvo daug pranašesni už romėnus.

Senovės sportinėje istorijoje nerandama jokių aprašymų apie moterų sportines varžybas, pasi-rodymus ir manoma, kad moterys juose nedalyvaudavo. Moterų susidomėjimas sportu prasidėjo tik prieš I-II Pas. Karą, nuo kada plė-tėsi ir tobulėjo. Po I-o P.K. Prancūzija pati pirmoji įsteigė Sporto Departamentą prie Švieti-mo Ministerijos. Šis departamen-

tas vėliau išaugo į Sporto Minis-teriją, kurios tikslas buvo ir yra duoti galimybių kiekvienam asme-niui respublikoje pasirinkti sau mėgiamą sporto šaką ir joje da-lyvauti. Prancūzija pati pirmoji

VARŽYBŲ VYSTYMASIS ANGLIJOJ

Be Graikijos ir Romos, atletinė ir sportinės varžybos plačiai buvo žinomos 100 metų pr. Kr. g. Egipte, Azijoje ir dar anksčiau Kinijoje. Airijoje taip pat vykdavo atletinės šventės, kurias, pagal padavimus, įsteigė prieš 3000 me-tų Lugaidas, sūnus dievų Dia ir Annos, pagerbimui savo pamotės Taiti. Iš čia šios šventės ir gavo Taitano varžybų vardą. Ilgainiui, dėl nuolatinių karų šios šventės mažėjo. Airiai yra skaitomi Britų salos sporto ir atletikos pirmta-kūnai.

Anglijos sportas, kaip toks, buvo pripažintas ir leistas 1617 m., kada vyskupas Thomas Mor-ton rekomendavo karaliui James

I. Nors pradžioje dėl šio pasiūly-mo ir buvo ginčų, tačiau vėliau su juo sutiko ir vyriausybė. Ang-lijoje buvo žinoma, kad karalius Henrikas V-sis buvo ypatingai ge-ras bėgikas. 16-me šimtetyje karalius Henrikas VIII-sis ypa-tingai propagavo sportą ir įvedė sporto pamokas į visas mokyklas. Pirmosios organizuotos sportinės varžybos įvyko 1894 metais Ang-lijos Karo Akademijoje, Woolwi-ch'e. Metais vėliau Anglijos sportin-jų vadovavimą paėmė Oxfordo aukštoji mokykla, kuri su Camb-ridžio universitetu laiko akade-mišką mėgėjų sportinį vadovavi-mą iki šios dienos.

AMERIKOS SPORTAS

Amerikoje sportinis gyvenimas prasidėjo nuo Civilinio Karo laikų ir galutinai sustiprėjo 1860-70 metais. Pirmieji žymesnieji Ame-rikos sporto klubai buvo irkluo-tojų. Seniausias toks klubas yra Detroito jachtklubas, įsteigtas 1839 metais. Kiti svarbesnieji yra — San Francisko olimpinis ir New Yorko atletikos klubai. Pastarąjį įsteigė žymusis Amerikos sportininkas, pramintas Amerikos sportininkų mėgėjų tėvu, William B. Curtis. Pirmosios amerikiečių fut-bolo tarptautinės rungtynės įvy-ko 1869 metais tarp Princeton ir Rutgerso universitetų. 1881 me-tais buvo įsteigta Amerikos teni-so sąjunga, kuri 1890 m. pradėjo garsiosios Daviso taurės varžy-bas. 1876 metais buvo įsteigta tarptautinė Amerikos atletų S-ga, kuri vėliau visą Amerikos sportinį veikimą suskirstė į apy-gardas, kurių 1956 metais buvo 48, pridedant Hąvajų ir Pana-mos kanalo zonas. Ši organizaci-ja yra pati didžiausia sportinė

sąjunga pasaulyje. Ji rengia įvai-rias pirmenybes ir savo žinioje turi per 8 milijonus sportininkų.

Nors patys sportininkai bei at-letiniai žaidimai ir varžybos pra-sidėjo gilioje senovėje, tačiau žo-dis "sportas" atsirado tik daug vėliau. Šis žodis yra paimtas iš lo-tynų kalbos žodžio "porter" — nešėjas ir tik apie 1440 metus prancūzų kalboje atsirado su-trumpintas žodis "des porter", kuris vėliau virto į "desport". Pa-galiau Vidurinėje Anglijoje, at-metus priešdėlį — de — pasidarė žodis "sport", kuris tuo laiku reiškė malonų laiko praleidimą fizinėse varžybose. Šis žodis apie 15-tą šimtmetį apėmė visas atle-tines bei žaidybines rungtis ir virto mūsų vadinamu "sportu".

A. L-tis

LIETUVI,
NEUŽMIRSK UŽSUKTI Į PASTĄ
SU "MŪSŲ PASTOGES"
PRENUMERATOS PINIGAI!

"Savi pas savus"

KAM JUMS SIŪSTI PER SVETIMUOSIUS, JEI D. BRITANIJOJE YRA LIETU-VISKA IR TIK VIENA VIENINTELĖ TOKIA ĮSTAIGA, PER KURIĄ JOS GALI-TE PASIŪSTI SIUNTINIUS SAVIESIEMS Į LIETUVĄ, SIBIRĄ AR KUR KITUR. O TOKIA ĮSTAIGA YRA: RASYKITE — **BALTIC STORES LTD., 421, HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.** TEIRAUKITES, IR JUMS TUOJAUS BUS ATSAKYTA ORO PASTU.

UŽSAKYKITE, IR JOSŲ SIUNTINYS TUOJAUS PAT BUS IŠSIŪSTAS JO LAUKIANTIEMS JŲSŲ ARTIMIESIEMS.

Užsakę ramia sąžine laukite pakvitavimo iš savo artimųjų, nes už siuntinį atsako **BALTIC STORES BENDROVĖ.**

Nesibaidykite, jei užsakydami neturite iš karto visos reikalingos pinigų sumos, nes Baltic Stores skuba pirma pasiųsti kas užsakyta, o tik paskui suveda sąskaitas. Baltic Stores yra pasitikėjimu parėmusi savo santykius su savo tautiečiais.

BALTIC STORES vienintelė siuntinių įstaiga, kuri pajėgia pigiausiai pasiųsti netik visokių siuntinių, bet taipogi ir maisto siuntinių!

BALTIC STORES mielai pasiūnčia už labai mažą mokestį (informacijos sutei-kiama atskirai paprašius) ir pačių tautiečių sudarytus siuntinius.

BALTIC STORES pasiųs jums lietuviškų prekių ir vaistų kainaraščių, tik pa-prašykite parašydami. **PRASYKITE MŪSŲ MEDŽIAGŲ PAVYZDŽIŲ.**

SIUNTINIŲ SIUNTIMAS YRA ŠALPOS DARBAS, todėl Baltic Stores būda-mos grynai lietuvių nuosavybe stengiasi ne pasipelninti, bet kiek galint daugiau pa-dėti savo tautiečiams kuo pigiau pasiųsti siuntinius. Nes tai gyvybinis reikalas tiek siuntėjui tiek gavėjui.

NEUŽMIRSKITE, KAD MES ESAME LIETUVIAI, be jokių "skyrinių" prie-mašų. O lietuvis visada geriau susikalbės su lietuviu.

BALTIC STORES BENDROVĖ

(SAVININKAS Z. JURAS)

421, HACKNEY RD., LONDON, E. 2. ENGLAND.

VISKAS ŽEMIAU URMO KAINŲ

AUGŠČIAUSIOS RŪŠIES KOSTIUMINĖS IR PALTINĖS MEDŽIA-GOS, PRIEDAI, MEDŽIAGA IMPILAMS, AVIKAILIAI, ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ ODO IR DAUGELIS KITŲ SIUNTINIAMS TINKAMŲ DALYKŲ. TIK ATSIŁANKĖ ĮSITIKINSITE MŪSŲ PREKIŲ AUGŠTĄ KŲKYBE IR JŲ ŽEMOM KAINOM. TAI PAT PERSIUNČIAME PILNAI APDRAUSTUS SIUNTINIUS LIETUVON BEI SIBIRAN IKI 44 SVARŲ SVORIO.

NEGALINTIEJI ATVYKTI, RASYKITE — PERSIŪSIME

KAINORAŠČIUS SU PAVYZDŽIAIS.

Hansa Trading Co.

10 PATRICK ST., MELBOURNE

ISLONSDALE ST., PRIEŠ MYERS

Sam's Drapery Store

10 GROTE ST., ADELAIDE

PRIE PAT VICTORIA SQUARE

MŪSŲ PASTOGĖ

SYDNĖJAUS SKAUTAI

ISKILMINGAI ATIDARĖ STOVYKLAVIETĖ

Jau vėlykinės „Aušros“ tunto skautų stovyklos metu prasidėjusi akcija, kurią išjudino ps. R. Jaselskis ir sktn. I. Pranulis, kad lietuviams skautams Sydnėje būtų reikalinga stovyklavietė, š. m. lapkričio 9 d. tapo galutinai įgyvendinta.

Ingleburne, Bensley Rd., „Aušros“ tunto vardu buvo nupirktas 7,3 akrų didumo gražus, skautams pritaikintas sklypas — čia ir miškas, ir uolos, ir lygios aikštelės žaidimams... Minėtą dieną, sekmadienį, įvyko stovyklavietės iškilmingas atidarymas — krikštas kurio metu „naujagimis“ gavo „Aušros“ vardą. Į iškilmes susižavėjo per 300 Sydnėjaus ir apylinkių lietuvių, jų tarpe skautų tėvai, bičiuliai ir skautai. Iškilmes atidarė „Aušros“ tunto adjutantas ps. Vyt. Deikus ir plačiai, gerai paruoštą kalbą pasakė tunti-ninkas sk. v. A. Dudaitis, apibū-dindamas stovyklavietės reikšmę ne tik skautams, bet ir visam Sydnėjaus lietuviškam jaunimui bei visuomenei. Jo žodžiais, žemė esanti pirka „Lithuanian Scouts Association in Sydney“ vardu, per patikėtinius, kuriais yra Dr. A. Mauragis — Skautų Tėvų Komiteto pirm., J. Kelertas — vienas senųjų Australijos lietuvių, nuosirdus skautų bičiulis ir v. sktn. Dr. V. Kišonas, buvęs ilgametis „Aušros“ tunto tunti-ninkas. Sklypas kainavo per \$750. Iki šiol tuntas iš savo kasos ir visuomenės aukų jau įmokėjo 275 svarus, o likusius pinigų pasiskolino, kuriuos tikisi su laiku grąžinti. Jau dabar savo žemėje spėta suruošti vėlykinę stovyklą ir kelios iškylos.

Stovyklos krikšto atidarymo ak-tą pasirašė krikštatačiai: sktn. E. Laurinaitienė, viena pirmųjų skautų organizatorių Australijoje ir A. Baužė gerai žinomas senų lietuvių emigrantų Australijoje veikėjas — visuomenininkas. Be to, akta pasirašė dar ir patikėtiniai bei liudininkai: Krašto Valdybos vardu inž. B. Daukus, kun. P. Butkus, „M.P.“ redaktorius ir visų dalyvavusių iškilmėse lietuviškųjų organizacijų atstovai bei kiti šventės dalyviai, kurių daugelis savo džiaugsmą išreiškė nuosirdžiais sveikinimais ir au-komis.

Dvasios Vadovas kun. P. Butkus, lydimas skautų — skautų garbės sargybos, pašventino žemę ir skautiškai įrengtą kopytelę, kur atlaikė šv. Mišias, pasakydamas progai pritaikytą pamokslą.

Po pamaldų, jaunimui ganėtinai pasilinksminęs, o senimui pasilsė-jus medžių pavėsyje ir atsigai-vinus šaltvandeniais bei užkandžiais jau prieblandoje įvyko skautiš-kais lauzas, kurio metu skambė-jo ir jaunimo ir senimo dainos, buvo krečiami pokštai, dekla-muojama ir akordeonu grojama.

Ps. A. Plūko dėka, jau prie var-tų buvo išstatytas stovyklavietės planas, kuris rodė, kur eiti ir ką matyti. Vienos rodyklės vedė „Puntuko“, kitos — „Gamtos Ste-buklo“ linkui, trečios žymėjo vie-tovę „Po Uola“, kur tikrai gražiai buvo įrengtas bufetas ir „staliu-kai“ uolos priedangoje. Kadangi diena pasitaikė karšta, tai daug-mas svečių tą vietovę mielai lan-kė „atsigaivinti“. Į sklypą savi „elektrikai“ įvedė net ir elektrą, kurios pagalba buvo apšviesta aikštė gegužinei ir paleista elektr. patefonu muzika.

Tuntininko A. Dudaičio infor-macija, ateičiai numatyta visa eilė darbų: skautų būklo statyba ir maudymosi baseino įrengimas pa-čiame sklype. B.Ž.

SYDNĖJUS

KRAŠTO VALDYBOS DOVANA

Paskutiniame savo posėdyje A.L.B.-nės Krašto Valdyba nuta-rė š. m. Austr. Liet. Skautų jubi-lejinės Taut. Stovyklos proga įteikti gražią vėliavą, skirtą Aust. Liet. Skautų rajonui.

Inf.

SVIESA RENGIA GRAFIKOS TECHNIKOS DEMONSTRACIJĄ

Š. m. lapkričio 29 d. 7,30 val.v. Milsons Point salėje įvyks šviesos rengiama grafikos technikos de-monstracija. Ją praves dail. V. Ratas, kuris panašią demonstraci-ją išpildė Contemporary Arts Society paskaitoje.

Maloniai kviečiame visuomenę šiam parengime dalyvauti.

Sydnėjaus šviesos

sambūrio valdyba

TAUTŲ KONCERTAS

Š. m. lapkričio 9 d. Cabramattos Civic Hall salėje buvo suruoštas įvairių tautų koncertas. Be kitų, dalyvavo ir Sydnėjaus lietuvių choras „Daina“, vadovaujamas muz. K. Kavaliausko. Buvo išpildytos trys lietuviškos dainos, ku-rias mišri publika, dalyvavusi koncerte, sutiko su entuziazmu. Šis „Dainos“ pasirodymas yra tikrai girtinas, kaip graži lietu-viškos kultūros reprezentacija.

MPI

ATSIŪSTA PAMINETI

„Varpas“ — jubilėjinis nume-ris, skirtas Vinco Kudirkos gimimo šimtmečiui paminėti. Žurna-las turi 200 psl. ir tikrai gražiai išleistas. Kaina 1 sv. Galima užsi-sakyti pas V. Saudargą, 115 Green Point Rd., Oyster Bay, N.S.W. Tel. 54-9359.

PAMALDOS

LAPKRIČIO 23-JI — KARIUOMENES ŠVENTĖ

Pamaldos už žuvusius Lietuvos karius ir partizanus Camperdowne 12 val. Raginami visi buvę kariškiai ir šauliai, o taip pat ir visi tautiečiai susikaupimui ir mal-da prisiminti karžygius.

Lapkričio 23 d. pamaldos Went-worthville lietuviams Karmelito bažn. 10 val. 45 min.

Lapkričio 30 d. St. Mary's lie-tuviams pamaldos St. Mary's pa-rapijos bažn. 9 val.

K.P.B.

KARIUOMENES SUKAKTIS

Š. m. lapkričio 23 dieną A.L.B. Sydnėjaus Apylinkės Valdyba ruošia Lietuvos kariuomenės 40 metų sukakties atžymėjimą.

Minėjimas prasidės pamaldomis Camperdown parapijos bažnyčioje ir tęsis Sydnėjaus Liet. Namuose (20 Botany Rd., Redferne). Šioje šventėje skaitys paskaitą at-vargos majoras Jeronimas Garolis.

NEWCASTELIS

AKTYVI LIETUVIŲ VEIKLA

Nors ir nedidelis lietuvių būrelis gyvena Newcastle ir tas pats iš-simėtęs tarp svetimųjų, tačiau mū-sų tautiečiai, pagal galimybes, au-kodami savo brangius laisvalai-kius, vis plūša lietuviškos kultū-ros bare. Kitataučiai gerai pažis-ta lietuvių grupės žmonės ir gra-žiai su jais sugyvena, ypač gi mėg-sta lietuviškus kultūrinius pasiro-dymus. Čia gražiai veikia Apy-linkės tautinių šokių grupė, va-dovaujama J. Česnaičio. Pasta-raisiais metais ji žymiai sustiprė-jo, ir šokių skaičius pakilo iki 16 asmenų. Sunku, kai šokėjai neturi nuolatinių patalpos repetitijoms, o būriasi į malonių tautiečių priva-čius butus arba net garažėlius. Dalis šokių turi dirbti pamaininį

darbą, kas dar labiau apsunkina mokymąsi. Tačiau nežiūrint viso to, darbas eina patenkinamai ir gerai. Net ir vedusieji grupės da-lyviai noriai prisideda prie šio kul-tūrinio vieneto.

Šiemet pirmas viešas tautinių šokių grupės pasirodymas New-castelyje australų publikai įvyko lapkričio 7 d. Lamton Parke, kur buvo Australų suruošta Gay Fowkes karnavalas, ir mūsiškiai buvo raštu prašyti užpildyti pro-gramos dalį, pašokant tautinius šo-kius.

Dėl artėjančių gimnazijos egza-minų keletas šokių negalėjo daly-vauti. Kiti dėl darbo pakaitos ne-atvyko, bet likusieji, vilkėdami tautinius rūbus, parodė vietiniams, kurių buvo apie 1000, kad lietuviai Newcastle vis dar yra. Buvo su-šokta: Kalvelis, Kubilas ir Ragu-čiai. Išpildė: M. Bučytė, D. Skuo-daitė, B. Zakarauskaitė, Z. Zaka-rauskienė, H. Zakarauskas, Č. Za-karauskas, R. Šimkus, V. Leona-vičius ir J. Leonavičius. Šokiams grojo gabus akordeonistas V. Lo-rencas. Daugumas australų jaut-riai sutiko mūsų šokėjus ir pa-ly-dėjo gausiomis katutėmis.

Sekantis tautinių šokių grupės pasirodymas įvyks, lapkričio 26 dieną Town Hall, kur yra ruošia-ma Y.M.C.A. kalėdinių eglučių festivalis. Tau treti metai YMCA ruošia visų tautybių kalėdinių eg-

lučių festivalius, ir mūsiškės me-ninės pajėgos taip pat yra kviečia-mos išpildyti programos dalį. Apy-linkės valdyba sutiko šiemet vėl ruošti kalėdų eglutę. Čia noriu pabrėžti, kad ir šioje srityje lie-tuviai yra išgarsėję savo darbštu-mu, sumanumu ir ornamentų įvairumu. Eglutės papuošalus iš šiaudų gamina ir suderina p. Rim-gaudienė ir p. Rimgaudas.

Vasaros karščiai ir Apyl. valdy-bą išjudino. Sujudo valdybos na-riai — pikniką ruošia. Tatai džiū-gina newcastliečius. Iškyla ruo-šiama visai dienai, nelabai toli nuo miesto, Bleckhol Park, gruodžio 7 d., kur žadama linksmai praleisti laiką. Reikia tikėtis, kad ir čia lietuviška daina skambės paežerės krantuose.

Baltrus Drožė

CANBERRA

KARIUOMENES ŠVENTES MINEJIMAS

Š. m. lapkričio 23 d. (sekmadi-nį) 10 val. ryto visi canberriškiai renkamės prie Cotter Riverio upės kranto. Ten — graži aikštelė su staliukais. Netoli maudyklės. Vi-si patogumai čia pat. Pervaziavus antrąjį Cotter Riverio tiltą, tuoj pasukti į kairę, taip, kad kioskas su paukščiais pasiliktų dešinėje, ir paprastu keliuku toliau pava-žiuoti apie du šimtus (200) jardų. Ten visiems bus malonu praleisti laiką, pailsėti ir sveikatą pataisyti. Kas gali, pasiima visokių sporto įrankius. Prašome tautiečius juo skaitlingiau dalyvauti, nes šia proga bus atžymėta Liet. Kariuo-menės sukaktis. Transporto ir ki-tais visais informacijos reikalais prašome kreiptis į p. Labutį (tel. J3517) ir p. Martišių (tel. U8823) Canberros Apyl. Valdyba

SYDNĖJAUS LIETUVIŲ TEATRAS ATŽALA

šių metų gruodžio 7 d., sekmadienį

ANZAC HOUSE SALEJE, 26/36 COLLEGE ST., SYDNĖJUJE

stato

J.B. PRIESTLEY

3 v. vaidinimą

PAVOJINGAS POSŪKIS

REŽISIERIUS K. DAUGUVIETYTĖ

Vaidina: J. Čižauskaitė, K. Dauguvietytė, A. Grininė, G. Re-nigerienė, V. Rauličkis, S. Skorulis, H. Šlitteris.

Administratorius V. Štelemėkas

VAIDINIMO PRADŽIA 5 VAL. P.P.

Bilietus iš anksto galima įsigyti Liet. Spaudos Kioske, Cam-perdowne, „Rūtos“ delikatesų parduotuvėje Cabramattoje, tel. UB 3498 ir pas p. O. Motuzą — 65 Beresford Av., Bankstowne, tel. UY 2805.

Bilietų kaina: 12, 10 ir 8 šilingai.

CANBERROS APYL. VALDYBA IR MOTERŲ SOC. GLOBOS SEKCIJOS VALDYBA

kviečia

visus tautiečius su savo draugais ir pažįstamais atsilankyti į ruošiamą

PASILINKSMINIMĄ — ŠOKIŲ VAKARĄ

kuris įvyks š. m. lapkričio 28 d. Ex-services salėje Maniukoje. Bus turtinga loterija, gausus bufetas, gros viena iš geriausių Canberros kapelių.

Šokių metu bus skiriami įvairūs prizai. Įėjimas 10 šil., įskaitant užkandžius.

Vakaro pradžia 8 val. v., pabaiga — 2 val. ryto.

"RŪTA"

GIFT PARCEL SERVICE,

92 BROOMFIELD ST., CABRAMATTA
N.S.W. AUSTRALIA — PHONE UB 3498

Privatus tel. UB 3987

DĖMESIO

Viename pakiete galite siųsti rūbus, vaistus ir maistą kartu. Svoris iki 44 sv.

SEKANTIS LAIVAS ISPLAUKIA 21.11.58

AGENTAI:

1. Frank's Hairdresser, 380 South Terrace, Bankstown, UY6644
2. W. Perlenko, 17 Glenmore Rd., Paddington, FA 5583.

VLADUI NARBUTUI MIRUS,

jo žmonai Onai ir Eugenijui Narbutams
gilią užuojautą reiškia

Gailiūnai

PRANEŠIMAS

Mūsų Pastogės administracija prašo laikraščio skaitytojų, kurie dar neapsimokėjo š. m. prenume-ratos, paskubinti šią pareigą juo greičiau atlikti.

Ta proga primenama, kad ir šiemet, kaip kasmet, jau spausdi-namas sieninis M.P. kalendorius, kurį gaus tik nuolatiniai laikraš-čio skaitytojai.

Šių metų kalendorius bus kito-kios formos ir išvaizdos, o be to, ir žymiai turiningesnis. Jau tik ši aplinkybė turėtų paskatinti atsilikusiųosius užsukti į savo paštą su laikraščio prenumeratos pinigais.

Administracija džiaugiasi, kad tikrai nemaža yra tokių skaityto-jų, kurie ne tik kad atsiligino sen-asias skolas, bet jau susimokėjo ir už ateinančius metus.

Neužsimokėjusiems už šiuos me-tus administracija bus priversta kitais metais M.P. siuntinėjamą nutraukti.

"M.P." REDAKCIJA PRIMENA

Šiais metais Mūsų Pastogės pa-didintas kalėdinis numeris bus at-spaustas gruodžio 18 d.

Laikraščio redakcija praneša vi-soms organizacijoms, pavieniams skaitytojams ir lietuviškųjų pre-kybos bei pramonės įmonių savi-ninkams, kad pagal prigijusią tra-diciją ir šiemet, kaip ir kitais me-tais Mūsų Pastogė savo kalėdininį numerinį talpina įvairius sveikini-mus ir linkėjimus Kalėdų švenčių ir Naujųjų Metų proga.

Čia maloniai prašomi visi, kurie šventinius sveikinius laikraštini talpina, jų tekstą ir dydžio nuro-dymus atsiųsti redaktoriaus vardu iki š. m. gruodžio mėn. 12 dienos.

Pajieškojimai

★ Pajieškomas Statkus, Alek-sandras, sūn. Antano, gimęs 1924 m. Mažeikių aps., Židikų valsč., Kugių km., Rašyti broliui Lietu-von adresu: Statkus Antanas, S. Neries g-vė 20 Nr., Plungė.

MELBOURNE IŠNUOMOJAMOS PA-TALPOS — "SALE" vestuvėms, pobūviams, kambariai

atvykstantiems. Gražus sodas gegužinėms.

75 PARK STR., MUNEE PONS, VIC.

Tel. FU 5684

Kalbama lietuviškai.

TRADICINIS SKAUTŲ BIČIULIŲ

Vakaras

IVYKSTA Š. M. LAPKRIČIO MĖN. 22 D., ŠESTAD., 7 V.V. BANKSTOWNO LIETUVIŲ SALEJE (Bankstown East Terrace)

Įėjimas 12 šilingų.

Gera muzika, geras bufetas ir gera nuotaika visus šio vakaro dalyvius patenkins.

Pelnas skiriamas skautų stovyklavietės skoloms padengti.

DOVANŲ SIUNTINIAI Į BALTIJOS KRASTUS, LENKIJĄ IR USSR

LU — SELL Trading Company

107 MACQUARIE STR., PARRAMATTA

Mes siunčiame maisto, drabužių, vaistų ir kitų prekių standartinius ir pačių pakuotus siuntinius į visas USSR dalis, į Baltijos kraštus ir Lenkiją.

Mūsų firma santykiuoja su geriausiomis bendrovėmis Lon-done, Švedijoje ir Danijoje. Mes pilnai atsakome už siuntinių pristatymą ir draudimą.

Siuntinius primame: darbo dienomis nuo 9 val. ryto iki 5 v. p.p. ir šeštadieniais nuo 9 val. iki 12 v.

Esant reikalui, maloniai painformuojame telefonu WJ 2272 darbo dienomis iki 9 v. ryto ir po 6 val. vakaro.

NUOSAVUS NAMUS,

įmokėjus

MAŽĄ DEPOZITĄ,

GREITAI, TVARKINGAI IR GRAZIAI PASTATO JŪMS

M. LUCAS & CO.

(SAVININKAS M. LUKAUSKAS)

REGISTRUOTI STATYBININKAI IR KONTRAKTORIAI.
107 MACQUARIE STR., PARRAMATTA, N.S.W.
PARUOSIAME PLANUS IR SPECIFIKACIJAS.
ISRŪPINAME PASKOLAS.

Skambinti telefonu WJ 2272 — darbo dienomis iki 9 val. ryto ir po 6 val. vakaro.

Printed by Mintis Pty. Ltd., Fredbert St., Leichhardt, Sydney, (Tel. WB 1758), for the publisher Vytautas Simniškis, as President of the Australian — Lithuanian Community — 779 Elizabeth St., Zetland, Sydney, N.S.W. (Tel. MX 2120).